

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGMAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 31 OKTOBER 1915.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

= FRÅN STRINDBERGS =

LINDATID.

Några hittills opublicerade episoder och bilder från Legender-Inferno-perioden.

JAG SITTER I ETT AF DEN DÖ-
ende sensommardagens sol be-
lyst hörnrum uppe i en våning
vid det gamla Mårtensorget i
Lund. Min värd är en af de män,
som lifligt togo del i det viltra umgänget un-
der den sydsvenska universitetsstadens nit-
tiotal, hvori ju namnet Strindberg under en
följd af år var den lysande medelpunkten.
Vid flerfaldiga tillfällen har han berättat mig
om den tidens män och lif, icke minst om
Strindberg. Nu har ju på allra sista tiden
uppstått en fullständig täflan i framgräf-
vandet af erinringar, som äro ägnade att
från olika — man kunde väl säga i vissa fall
diametralt motsatta — synpunkter belysa
den märklige och egendomligt sammansatte
diktarens natur och karaktär. Jag tänker mig
då, att min interlokutör, som under flera år
levat i ett intimt hvardagsumgänge med
Strindberg och ej heller undgått det för den-
nes vänner vanliga ödet att bli ganska
bizarri skildrad — men ändå bevarat sin vän-
skapliga beundran för både geniet och män-
niskan —, äfven bör vara kompetent att ut-
tala en vägande mening om människan
August Strindberg.

"För min hustru och mig" — säger redak-
tör Waldemar Bülow — "står Strindberg
i minnet som en ovanligt nobel man. Jag
anser mig ha träffat få personer, som haft en
så utpräglad rättskänsla som August Strind-
berg. Man kan kanske komma och säga, att
min rättskänsla då måtte vara något besyn-
nerlig. Men det må vara händt. Jag är visst
icke blind för utbrott af en skenbart annan
karaktär hos diktaren. Genom flerårig dag-
lig samvaro, samtal, korrespondenser o. dyl.
gaf han sig emellertid för oss helt och hållet,
sådan han själf var, och aldrig någonsin föll
oss emellan ett ondt ord...

Då Strindberg från en längre utrikesvis-
telse kom till Lund, var hans nervositet på sin
höjdpunkt. I allt möjligt fann han "makter-
nas" spel och eventuella faror, och det stund-
om till den grad, att det för en man med ett
normalt själslif skulle ha varit omöjligt att
vara likadan. Visst är också att Strindberg
var i viss mån abnorm. Jag kände honom in-
i det sista och hade klara och tydliga bevis

August Strindberg vid sitt skrifbord.

Bilden tagen 23 januari 1897 i Strindbergs bostad i Lund. — Denna bild
har upprepade gånger publicerats i svenska tidningar under den felaktiga
rubriken "Strindberg i Schweiz".

— också ända in i det sista — för att en viss abnormitet i hans själstillstånd aldrig lämnade honom.

Men allt efter som Strindberg i Lund kom in i normala förhållanden och fick omsorgerna och bekymren för den dagliga existensen lättade, återkom han mer och mer till sig själf, blef mer och mer den manlige, kraftige, fysiskt sunde och äfven andligen relativt tillfrisknade man, som han verkligen var, hvilket ju icke hindrade, att det, när man minst anade det, kunde komma fram små utslag af en viss själsstörning, hvilka dock drefvo förbi som småskyar drifva förbi solen. Jag skall ge ett enda litet slående bevis. När Strindberg kom till Lund var han alldeles utblottad på existensmedel. Han träffade här och umgicks med endast ett ytterligt begränsadt antal personer — han ville nämligen par-tout icke träffa flera. Ingen af dessa skulle det någonsin kunnat falla in att låna ett öre af Strindberg. Det skulle för resten varit fysiskt omöjligt, eftersom han inte hade några pengar. Likväl skrifver han i en af sina böcker som behandlar Lundatiden — jag tror det är "Legender" — att han kom till Lund och fick många vänner, och de lånade alla hans pengar..."

"Ja," infaller fru Ester Bülow, "minns du, när vi gjorde honom en visit och du tackade honom för det dedikationsexemplar af boken ifråga han sändt dig, hvad han då sade? Waldemar uttryckte sitt nöje öfver att få läsa boken, men förebrådde samtidigt vänligt författaren, att han skrifvit det där om vännernas penninglånande," fortsätter fru B. "Då log Strindberg en smula förläget och sade: "Käre vän, du vet ju att när jag får pennan i handen, får jag fan i kroppen."

— Strindberg skildrar ju äfven vännerna i Lund såsom förföljda och plågade af makterna, erinrar jag.

"Ja, när han själf var det, så tyckte han väl det var naturligt att äfven vi voro det, fortsätter Waldemar Bülow och ler godt vid erinringen af nyss citerade replik. Det ena får ju icke anses mindre abnormt än det andra. Vi som umgingos med Strindberg voro emellertid folk, som frågade absolut lika litet efter "makterna" som antagligen de efter oss.

I början af min lundafid var han som nämnt ytterligt nervös och var då synnerligen svår att få in i hvad jag vill kalla normala gångor. Det dröjde emellertid inte länge, förrän Strindberg, som jag nämnde, återvann lifsmotet och fann intresse för att ånyo ta till pennan. Han började finna sig i Lund, i hvilket han mer och mer blef förtjust och som han tyckte vara en stad framför alla städer, — "städernas stad" kallade han ofta Lund. Han utformade småningom ett dagsschema för sig själf — ett schema som han sedan under hela sin vistelse här följde nästan pedantiskt noga. Han steg upp vid halfåttatiden, intog en liten lätt frukost hemma, gick kl. 9 ut, oftast i en bestämd, dagligen återkommande promenad, hurudant vädret än var, och gick då vanligtvis antingen i Botaniska trädgården eller i Södra Vallpromenaden. Gick så hem och slog sig ned vid skrifbordet och arbetade till kl. 1, helst på slaget. Så gingo vi upp till "Ake Hans", såsom den nuvarande

Strindberg på sin 50-årsdag. Foton lagen på födelsedagen den 22 januari 1899 i Bülows hem.

Industrirestaurangen efter sin ägare Åke Hansson då kallades, och spisade middag. Efter denna drack han gärna kaffe och spelade ett parti biljard eller kugel — det senare med stor bravur och ett mycket pojkaktigt lynne. Gick så hem vid tre-halvfyratiden och tog genast en liten eftermiddagslummer för att vid femtiden åter sitta vid arbetsbordet.

Vid sextiden tog han emot besök, och i regeln vid 7-8-tiden bröt han upp och gick till restaurangen för att intaga sin kvällsmat. Han tyckte om ett godt bord och omhuldades mycket på restaurangen, hvars frynllige och förstående värd med rätta betraktade honom såsom ställets hedersgäst och behandlade honom med vördnad och välvilja. Så efter kvällsmaten blef det i regeln kaffe och punsch. Af det senare slaget ville han gärna ha ett par glas. Sen slapp gäcken lös, och så pratade man alltid och höll på efter omständigheterna, och då man vid elfvaliden bröt upp, gick han alltid hem. Han lade sig i regel sällan före klockan ett. Och det kunde alltså bli ett par timmars resonnerande efteråt.

Strindbergs uppapperska i Lund änkan Elna Hansson.

Strindberg hade en berättartalang som få — en personalkännedom som var alldeles enorm, så många personer som han ju också träffat. Han var alldeles outröttlig i att berätta intryck o. dyl. Hans liffulla framställning kryddades ofta med mycket mus-tiga ord. Samtalet rörde sig i regel om litteratur och i andra hand om konst. Ett ämne, som redan då — innan han skref sina historiska dramer — mycket intresserade honom, var historia, i all synnerhet våra svenska konungars. Klafven till hans historiska dramer gaf honom Starbäcks historiska berättelser, som han fick af mig. Dem gnodde han igenom, och nästan hvarje dag hade han något att berätta om hvad han funnit och med sin enastående kombinationsförmåga nygestaltat. —

När Waldemar Bülow skulle gifva sig, flyttade Strindberg från deras förutvarande gemensamma bostad vid Svartbrödersgatan till en lokal i Grönegatan, som Bülow hyrt åt honom. Efter hand flyttade han så till två andra lokaler — den första i Grönegatan och den senaste i Tomegaps-gatan 22 — i Axel Wallengrens gamla hem, där han bebodde en treflig dublett.

Öfverallt följde honom hans trogna upp-passerska Elna — hans allt i allom — som nu 76-årig lefver lika andligt pigg och kry som förut och om hvars förhållanden Strindberg alltid underrättade sig ända in i det sista. I ett längre telegram från hans sista födelsedag, i hvilket han tackar sin gamle vän för ett lyckönskingsbref, läses bl. a.:

"Ber dig slulligen hälsa och tacka "Gamla Elna" som telegraferade mig och säga att jag minns henne kärt. Skrif mig om hon har det svårt och om jag i så fall får bistå henne i ålderdomen.

Vännern Strindberg."

I det dagliga lifvet gjordes naturligtvis afvikelser, t. ex. när det kom någon särskildt intim vän såsom Gustaf af Geijerstam m. fl. "Jag erinrar mig," säger Waldemar Bülow, "ännu mycket lifligt, lika lifligt som om det vore i går, den natt, då August Lindberg efter en föreställning i Lund var tillsammans med oss — först och spisade och sedan i mitt hem. Dessa båda hade så obekrifligt njutningsrika stunder i relaterandet af gemensamma minnen m. m., att ingen af dem eller ens jag märkte, hur tiden flög. Tre gånger på natten fick Lindberg dra dödgärfvarscenen i Hamlet. En min tobakspung i form af en döds-kalle fick göra tjänst såsom sådan. När klockan var 6 på morgonen, sutto vi ännu kvar vid bordet och pratade, och jag glömmmer aldrig gamla Elnas förvånade uttryck då hon kom in om dörren och ullät sig:

"Ih nä men va' harrana ä' tidi't oppe i da'."

Stundom reste vi — bl. a. ett par gånger midt i vintern — ut till den öster om Lund belägna förtjusande dalen Fågelsång, bekant för sina botaniska och geologiska märkligheter, hvilken vi särskildt gärna gästade på våren, och det står för mig såsom ett omedelbart starkt intryck från dessa utflykter, hvilken otroligt skarp iakttagelseförmåga Strindberg hade. Han om någon älskade naturen och njöt den såsom väl ingen annan,

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	3.50	Halft år	4.50
Kvartal	1.75	Kvartal	2.25
Månad	0.75	Månad	0.90

Iduns byrå o. Expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803.	Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 10-4.	Kl. 9-6.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 11-1.	Kl. 9-6.
Verkst. direktören bl. 11-1. Riks 8659. Allm. 4304.	

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser:
25 öre efter text.	30 öre efter text. 35 öre
30 öre å textside.	å textside. 20 % förh.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	för särsk. begärd plats.

och för de minsta detaljer, på hvilka vi andra knappt fänkte, hade han ett seende och förstående öga som ingen jag hittills träffat.

Till den härliga bokskogs- och insjönejden kring sjön Yddingen, till Bökeberg, reste vi också gärna. Jag minns särskildt en gång vi kommo dit en strålande vårdag just som bokskogen slagit ut. Den stod det året vackrare än jag då någonsin sett, och endast den som sett en vacker bokskog i vårfärgning förstår hvad det betyder. Jag hade då gjort en liten afstickare ut i skogen för att söka efter svampar eller hvad det var. Då jag kom tillbaka till vår lägerplats fann jag Strindberg sitta med tårfyllda ögon, och då jag frågade hvad anledningen var, svarade han endast: "Barnen, barnen!" —

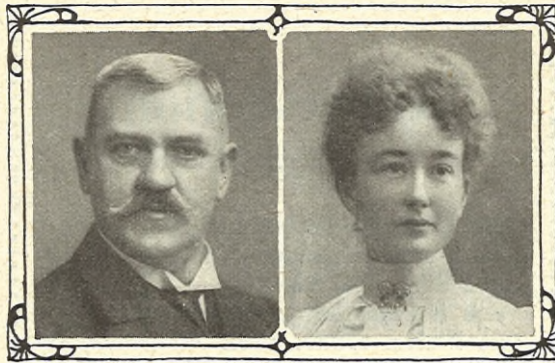
Något verkligen storslaget vackert menar jag var just Strindbergs aldrig sinande kärlek för sina barn. Om dem talade han så godt som dagligen och ofta. Till dem gick hans tankar — till barnen i Finland och barnet i Österrike... Af de första pengar han efter en lång tid af armod äntligen förtjänade — det var för en artikel i Dagens Nyheter — gick lejonparten till barnen i Finland. Han växlade dagligen brev med sin svärmor i München och fick underrättelser om det spåda barnet där, och han glädde sig själf som ett barn åt alla detaljer om det. Han brevväxlade också mycket flitigt med sina barn i Finland, och han kände mer än en gång en nästan okuflig längtan att lyfta på vingarna och träffa de sina.

Någon gång reste vi till Malmö, men det var ytterligt få gånger, och senaste gången vi varit där lofvade sig Strindberg dyrt, att han aldrig mer skulle komma dit — till staden, som han afskydde och liknade vid "ett helvete." — Så vidt jag kan förstå, var hans aversion mot Malmö antagligen mest grundad på att när han där kom på någon restaurang, blef han genast föremål för en så liflig men för honom olidlig uppmärksamhet, att han ofta inom kort lämnade lokalen. —

Strindberg lefde sig verkligen in i Lund och tog väl reda på alla möjliga förhållanden. Sålunda intresserade han sig också mycket för Svartbrödraklostret, infill hvilket vi bodde, och han varmade starkt för att det skulle återställas och åter bli ett kloster. I så fall ville han gärna sluta sig inne i det. Klosters östra med trappornering försedda tornafvel har ett fönster i hvardera våningen. I rummet i andra våningen fänkte sig Strindberg kunna inreda en från världen slutten lokal, hvarifrån han skulle kunna se den uppgående solen lysa öfver en gammal vacker klosterträdgård. Han gick mycket ofta därutaför, och det var icke sällan när vi gingo hem om kvällarna, som han ville att vi skulle göra en lof utåt Mårtensstorget och titta på det gamla huset. Jag minns särskildt en härlig månskensnatt — säger Bülow och ser ut på det gamla klostret midtöfver, hvilket just nu på hans initiativ skall restaureras — då vi gingo länge här på torget och beundrade den gamla byggnaden, då liksom nu — ännu några korta månader — låg inbäddad i lummig grönska. —

— Nå, Strindberg gjorde ju guld också under denna tid?

— Ja, han gjorde visst guld! En februardag — djup snö låg på gatan — hade Strindberg fått en postanvisning. Jag bevittnade den, och den trogna Elna gick och hämtade pengarna på morgonen. På förmiddagen passerade jag apoteket Svanens dåvarande gamla förstuga. Till min förvåning stod Strindberg då där, vänd utåt ga-

Redaktör Waldemar Bülow. Fru Ester Bülow.

tan, iförd sin märkliga vinterkappa — snart känd af hela Lund — och långa vinterstöflar. När jag frågade hvad som stod på, lyfte han handen och svarade hemlighetsfullt: "Jo, jo, ser du, nu ska' jag göra guld."

Och så berättade han, att han varit hos "bödkaren" Lindqvist på Bredgatan och beställt en balja och nu inne på apoteket ingredienserna. Det dröjde en stund medan de gjordes färdiga hvarunder han väntade, och så gick han hem. Då jag på middagen kom hem för att som vanligt följa Strindberg till "Åke Hans", såg jag genom den till köket i vår gemensamma bostad öppna dörren ett par stöflar — Strindbergs nyssnämnda långstöflar — liggande på golvet med tåhättorna nedåt och klackarna i luften. Jag hajade till och trodde att en olycka inträffat, men när jag kom ut i köket låg Strindberg framstupa på golvet framför den en kvarts meter låga men breda baljan, i hvilken "guld ingredienserna" funnos. Han låg och rökte cigarr och blåste röken på baljans innehåll. Han förklarade, att röken skulle sammansmälta med innehålllet och på det sättet understödja guldfabrikationen.

— Några dagar därefter tilltog kölden intensivt, och Strindberg bad mig då hjälpa till med att bära ut baljan på gården. Kölden skulle enligt Strindbergs mening kristallisera ut guldet. Husvärden — den vänlige handskfabrikören J. P. Melander — hjälpte till med att lägga bräder däröfver och ett par duktiga stenar ofvanpå bräderna. Så stod baljan där ett par dar. En natt kort därefter — när vi kommo hem från "Åkes" — skulle vi som vanligt sitta uppe och prata. Jag gick och tände fotogenlamporna — elektrisk belysning i hemmen fanns ännu inte i Lund. Rätt hvad det var hörde jag ett förfärligt skramlande ute på gården — jag hörde bräder flyga huller om buller, och när jag kom ut på gården, stod Strindberg och "fördärfvade" guldet. — — Då jag förebrådde honom det, sade han: "Det blir fint guld, skall jag säga dig."

Bengt Lidforss kom följande sommar till Åre och träffade Christer Swahn, som berättade historien i en jämtlandstidning. Där var det emellertid inte Strindberg utan jag som fördärfvade guldet — en version som i alla fall är oriktig. —

— Strindberg fortsatte sen alljämt att "göra guld" — på senare lundatiden icke i balja utan i en akvarieskål, som han sedan skänkte min hustru såsom ett minne. Den bevaras som en familjeklenod. Och "guldet" ligger ännu rikligen kvar i botten. —

Jag för på tal Strindbergs påstådda människoskygghet under denna tid, särskildt för damer. Fru Bülow säger då, att hon personligen har intrycket af honom såsom en synnerligen älskvärd, uppmärksam och artig man. För större sällskap, där det ju i regel också var damer med, hyste han förstas,

särskildt under sin hypernervösa tid, fullkomlig aversion. I mera privat sällskap var han däremot synnerligen älskvärd och naturlig och diskuterade t. o. m. gärna mallagning, för hvilken han såsom den finsmakare han var hyste stort intresse. Fru B. visar en liten nätt pjäs, en kaffekokare af metall med spritlåga, som Strindberg skänkt henne. Han hade lärt sig att koka kaffe på en sådan i Schweiz och höll före, att kaffet endast blef godt, när det kokades på detta sätt.

En gång var Strindberg omedvetet svårt oartig mot en dam, en af våra mest populära sångerskor. Hon kom på hans 50-årsdag, — den 22 jan. 1899 — vilken han firade i vårt hem, från en konsert på Akad. Föreningen, klädd i den rococodräkt, i hvilken hon nyss uppträtt och deltog i födelsedagsfirandet. Strindberg pratade mycket hjärtligt med henne och påminde henne bl. a. om huru de lekt samman som barn. "August misstar sig; det var ju mina föräldrar och August som umgicks", svarade sångerskan litet fnurr. Strindberg, som inte tänkte på, att han därmed röjde hennes ålder, hvilket ju brukar vara de flesta kvinnors ömma punkt, höll på sitt minne, tydligen en smula förvånad öfver att hon inte kunde erinra sig — till de öfrigas enskilda munterhet.

— Ja, skrif nu vackert om Strindberg, ty han förlänar det, återfar min före berättare. — Under de gångna åren har jag naturligtvis följt med och läst allt möjligt af och om Strindberg, och jag har särskildt läst en literär kritiker, som farit ovanligt skoningslöst fram och framställt Strindberg ungefär som en förbrytare. Gudarna ska' veta, att jag ingalunda är blind för Strindbergs fel, men ett intresserat studium af hans skrifter och en intim personlig bekantskap har dock lärt mig att se Strindberg som det stora godmodiga barnet, jagadt af feberaktiga fantasier — stundom friskt som det renaste källsprång — och stundom sjukligt till leda. Jag kan emellertid inte förstå annat än att åtskilliga af dessa stränga granskare måtte ha en viss fördunklad syn, då de ännu inte upptäckt, att Strindberg väl var en man som i stort sedt var andligen frisk men också en som genom umbäranden och lidanden blifvit öfvernervos och därigenom utsatt för andlig störning. Erinrar man sig detta, så förklarar man både "Svarta fanor" och mycket mera, äfven om man icke försvarar det... Och det är min förhoppning, att så trångt blir inte eftervärldens omdöme, att det för det lilla hos Strindberg kommer att glömma det stora. —

OTTO LUNDH.

Iduns kvinnliga akademi.

MED ANLEDNING af att fröken Sofia Gumælius, som inom Idunakademien representerade affärsvärlden, aflidit i början af detta år, riktas härmed en vädjan till vår läsekrets att inkomma med förslag på någon svensk affärskvinna, som kan anses lämplig att intaga den ledigvordna platsen. Vidare anhåller akademien att våra läsare behagade inkomma med motiveradt förslag till pristagare för 1916, hvari angifves någon svensk kvinna, som kan anses berättigad till hederspriset, 1,000 kronor, för belönande eller främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning. Förslaget torde adresseras till akademiens sekreterare med. d:r Karolina Widerström, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm, och insändas ju förr dess hellre, senast före utgången af oktober månad.

Låt kemiskt tvätta
fa och pråssa Edra
ra kostymer hos
oss och Ni blir
belåten.

Örgryte Kemiska
Ivått- och Färgeri Aktiefbolag Göteborg

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie-
och Tryckpapper

samt kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Omkring "Marianne Strömmer".

NÄR FRU HEDVIG SVEDENBORG I sin senaste "Lifvets biograf", "De som skola fostra de släkten som komma", riktade uppmärksamheten på andan hos en del af det unga kvinnliga Stockholm i nutid, uppstod däraf en mycket liflig diskussion i Stockholms Dagblad under rubriken "Stockholmsflickan — är hon sådan?" Idun har därför ansett lämpligt att, medan stridens vågor gå höga, låta artikeln författarinna själf säga sin mening i den brännande frågan. Fru Svedenborg har ordet.

Herr Redaktör!

DET ÄR INTE UTAN ATT JAG I dessa dagar tycker mig ha känt att det legat liksom förebräelse i luften. Att klara och ärliga flickblickar sett undrande och sorgsna ut.

— Inte äro vi väl sådana som Observator, Genuin stockholmare, Ung läkare och allt hvad de nu heta, beskrifva oss? Och någon Marianne Strömmer finns säkert inte bland våra vänner?

— Vi som inte vilja annat än bli någonting duktigt och bra, till nytta för vårt land och som inom oss rest ett tempel åt honom, som vi hoppas en gång möta. En helgedom, som vi aldrig hvarken skulle vilja eller kunna oskära.

Och när jag nu känner dessa blickar och hör dessa unga stämmor, så är jag tacksam för eder anmodan, herr redaktör, att själf yftra mig om denna fråga, som verkligen är — brännande.

Då Stockholms Dagblad för någon vecka sedan relaterade min lilla idunskiss "De som skola fostra de släkten som komma" och sedan slutade med några allvarliga frågor ställda till allmänheten, så trodde jag knappast att Marianne Strömmer skulle befinnas vara så allmänt känd. Eller snarare, jag trodde inte att man skulle erkänna att hon fanns — äfven om man faktiskt möter henne dagligen och stundligen — öfverallt. Ty det finns saker, som man helst blundar för — i det längsta. Allra minst trodde jag att männen så öppet och så kraftigt skulle vidgå "Att hon finns".

Observators skildring af den unga damen, som "skrifver uppsats" eller "läser läxor" hemma hos en kamrat, men i stället är ute med någon ung man och låter bjuda sig än på det ena än på det andra och har "gräsligt" roligt — visar att han känner till förhållandena.

Likaså har den Genuina stockholmaren rätt uti, att man icke skall låta stockholmiskan ensam bära hundhufvudet — ty typen Marianne finns tyvärr öfverallt "så väl vid våra större stationssamhällen som garnisoner och i småstäder."

Bloft att, åtminstone förefaller det mig så hvarje gång jag kommer till Stockholm, att stockholmsholmsflickan är tydligare — mer markerad i sitt sätt — hennes blick och tal hårdare och fräckare än hennes systers i landsorten.

Men så kom Ung läkare med någonting, som inte direkt har med Marianne att göra,

Kärleksparken.

AF GUSTAF ULLMAN.

DEN STILLA FURUPARKEN långt bortom stadens rand, den öde, vida marken och hafvets karga strand, — de blefvo vänner våra i kärlekstider svåra.

De sett oss glada nalkas till ljuflig mötesvrå, förlusta oss och skalkas som fria fåglar två, — blott bundna af den lycka, som hopp och trohet smycka.

Hvems skuld är väl den största, att bandet sedan brast? Hvems felsteg var det första, hvem närde fåligast och längst sitt hjärtas låga? — Hvad båtar det att fråga! — —

Men när jag ser den åter, vår stilla kärlekspark, det är, som ärligt gråter en ånger, het och stark i hjärtat: — "o, min kära, — all skulden vill jag bära."

men som dock är värdt att beaktas, nämligen att unga män anse sig inte ha råd att umgås i familj, därför att, så väl gifta som ogifta ha så stora och tydliga prentioner på uppvakning i alla former, att en ung löntagares börs inte rör med det.

Detta har jag hört förr — flere gånger — och äfven denna vanart växer upp från samma rot som Marianne Strömmer's oblyga hänsynslöshet — nöjeslystnaden och lyxbegäret. Som ingenting kan mätta, som ingenting tycks kunna hejda.

För sådana flickor af alla samhällsgrader som Marianne och hennes likar gäller det visst inte något slags svärmeri, eller den eviga längtan mellan det kvinnliga och manliga — utan helt enkelt njutningen i alla de former den kan bjudas. Det börjar med bakelser och biograf — slutar med champagne, juveler och — förfalskade växlar.

Nej, som sagdt, jag hade inte väntat mig så kraftiga inlägg från männens sida — men däremot trodde jag att mödrarna skulle taga tillfället i akt att få yftra sig om ett samhällsöndt — ett kräftsår som Ung läkare kallade det — som de måste vara medvetna om, såvida de inte äro alldeles förblindade eller själfva höra till dessa nöjeslystna mödrar, hvilka aldrig äro hemma och därför inte heller känna sina barn.

Från mödrarnas sida hade jag verkligen väntat några betydelsefulla inlägg men har hittills blott mötts af detta vanliga: "Mina barn äro de vackraste i skogen, sade ugglan". Och äro nu bara mina barn och mina barns umgänge bra — så får det sedan gå med samhället hur det vill.

Om juris kandidat Hemmings, då han såg Marianne svänga ner för backen, i ett anfall af bitterhet och svärmod tänkte på hvad det skall bli af vårt land, om denna njutningslystna och frigjorda flicktyp skall fostra de släkten som komma — så får man väl ändå hoppas att han sedan dess kommit att tänka på att det dock finns nobla flickor med "heders- och ansvars känsla", till hvilka man med glädje kan anförtro sin egen och sina kommande barns framtid.

Men —

Hur ofta gå inte alla dessa hemlängtande unga män, som i de flesta fall äro mycket roade af en Marianne Strömmer — vore de inte det, så funnes hon inte till — förbi dessa unga klarögda och renhjärtade flickor, som kunde bli värdiga mödrar till deras barn. Bara därför att de sakna det där lilla yftra pikanteriet, som fångslar blicken för stunden.

Det intryck jag fått, tills dato, af denna diskussion både i pressen och i min omgivning är — att vi ha mindre att vänta af mödrarna och uppfostrarinnorna än af de unga flickor, som inte äro som Marianne. Det är de som nu med ungdomligt mod och entusiasm få ta upp kampen för sin egen sak — och för samhället.

HEDVIG SVEDENBORG.

En samling hålsömsmönster

har i dagarna utsändts från Singers symaskinsaktiebolag, till ledning för dem som vilja utnyttja sin Singer äfven till prydnadssöm. Närmast är den afsedd att användas vid de kostnadsfria kurser i Singersöm som Singer anordnar på olika platser i landet. Samlingen är rikhallig och visar hvilka vackra resultat en skicklig sömmerska kan åstadkomma med sin maskin.

OFVANSTÄENDE GRUPPBILD återger löjtnanten vid Göta Lifgarde Wilhelm Dyrssen och hans unga brud Alfhild Elisabet, född Swartz, dotter till fabriksidkaren Pehr Swartz i Norrköping och hans maka, född Frisell. Bröllopet ägde rum härromdagen i brudens hem å Djurön. — Dagmar Eriksén foto.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

CEREBOS SALT

är kryddan på läckra rätter, emedan det själf är så läckert.

Gudens ansikte.

Historia af FREDRIK NYCANDER.

A FORT POJKARNE HADE ÅTTI sin sill och potatis och fått en kaffetår af mor, sprungo de ut ur bondstugan för att leka. Som bröder höllo de godt ihop. Helge var femton år, Hans tretton.

De skyndade bort till berget vid ängen. Det var en härlig sommardag, de voro solbrynta och barbenta. Deras ögon tindrade, de voro starka som små vikingar.

Först togo de liflag, bände och vredo hvarandra, flåsade hvarandra i ansiktena och grinade som ett par solvargar. Till slut damp lillebror i marken, storebror ställde sig triumferande, med ena foten på hans flämtande mage och armarne i kors öfver bröstet. Så skrattade de bägge, och Hans sprang upp som en fjäder.

Nu började de löpa i kapp rundt en kulle, tills de tröttnade på det och satte sig ner för att hämta den flugna andan. Därpå hjulade de några slag och gjorde volter, kastade sig framåt med händerna i marken och benen i vädret. När detta inte längre var roligt, kilade de en bit uppåt bergsidan, togo af sig de trasiga halmhattarne, satte sig på dem och åkte nedför en glatt håll. De viftade med armarne och hojtade. Hej, hvad det gick! De voro de lyckligaste två parflar på jorden.

Med ens stannade Helge i åkningen, reste sig upp, stod med skrämsel i ögonen, pekade mot en sten och sade:

— Tyst! Han ser på oss!

Hans stod också med detsamma upprätt.

— Hvem?

— Ser du då inte! Det är ju ett ansikte i stenen!

Hans glodde.

— Ett ansikte?

— Ja visst. Där är pannan och där ögonen, där näsan och där munnen. Nå, kan du se nu?

— Ja, minsann. Det är alldeles som en människa.

— Nej, det är ingen människa, Hans. Det är en gud.

— Det är väl inte möjligt!

— Jo, jag har läst om sån't i böckerna. Där står, att folk förr i världen hade stenbeläten, som de tillbådo: I forniden, förstår du, innan det fanns kyrkor och präster, då det bodde vildar häruppe i nordn.

— Kanhända det, ja.

Det hade Hans inte reda på, men allt hvad storebror sade var riktigt. Han var så lärd, hängde jämt näsan öfver böckerna om vintern. Det var svårt att få honom ut till kälke och snöboll.

— Jo du, fortsatte denne, det är en afgud. Den har stått här i många århundraden, det kan du vara säker på. Kom, så gå vi närmare!

— Måntro vi våga det?

— Ahjo, vi skola inte röra vid honom.

— Nej, det vore inte värdt.

Försiktigt gingo de fram till stenen, som stod på en klippvall.

— Måntro guden är lös? undrade Helge. Ja, det är den. Ser du, här har varit ett altare, här ha hedningarne fallit på knä, dyrkat afgudabilden och sjungit sånger till hans ära.

— Tänk, så märkvärdigt!

Denna dag var då den underbaraste han upplevat, tyckte Hans.

— Nu ha vi gjort en upptäckt, förstår du, som ingen får veta. Knyster du ett ord, får du en örfil af mig.

— Jag tycker inte om örfilar, jag tiger.

— Och så gå vi hit hvarenda dag och hälsa på guden.

— Jaja, det är så roligt att ha en hemlighet. Bara ingen annan får se honom och tar honom ifrån oss.

— Det tror jag inte. Han är inte så lätt att hitta. När vi ha kunnat vara här så många gånger utan att märka honom, så — åhnej, ingen får se honom, bara vi äro snälla.

— Det skola vi vara hela veckan.

— Det här stället är heligt. Det är som en kyrka.

— Det blir som söndag hvarenda dag för oss.

De voro så lyckliga och högtidliga. De lekte inte mer, de voro helt upplagna af sitt fynd. När de sett sig mätta på stenguden, gingo de hem.

Vid middagen sade de inte ett ord. Modern förvånade sig däröfver. Helge menade:

— Man kan väl inte gallhoja jämt heller.

Fadern undrade öfver deras tysnad.

— Ni ha väl gjort något rackartyg, kan jag tänka.

Då talade Helge för bägge:

— Nej, far, det ha vi inte. Men vi ha fått något underbart att tänka på.

Hans såg oroligt på honom. Han måtte väl inte tala om det! Men när fadern frågade, hvare det underbara skulle bestå, fann storebror sig och svarade:

— Storsuggan skall ju grisa, vet jag.

Det lättade i bröstet på lillebror, och både far och mor skrattade.

*

En dag stodo de som vanligt i stum betraktan framför sin gud. Då stördes de plötsligt af en grof karlstämman bakom sig:

— Hvad stå ni och glo på, pojkvaskar?

Förskräckta vände de sig om. Där stod Luffar-Jöns och grinade med sitt brunbrakade, skäggiga ansikte, i sin söndriga slokhatt och dito kläder, med snugga i munnen och påse på ryggen. Han blåste ut ett rök-moln och flinade:

— Jaså, den där stenen! Är det nu något att stirra sig blind på?

Han gick fram för att se närmare efter. Då skrekö bägge pojkarne:

— Nej, gå inte dit! Det får du inte!

— Äro ni galna? Jag går hvar jag vill.

Han ställde sig fäkt vid stenen och mumlade:

— Jaha, ja., Den var märklig. Jag förstår mig på sån't där, se ni. Begriper lite af hvarje, jag, för jag har studerat, fast det gick utför med mig. Nå, det angår er inte. Den här stenen, ja, den är gammal den. Det är slingor i den, det är kanske runor. Hvem vet? Jag luktade en gång på runalfabetet, fast jag aldrig fick det riktigt i mig. Var för lat, förstås. Men den här borde undersökas, ja, det borde den.

— Du får inte tala om, att du har sett den, förbjöd Helge.

— Inte? Jo, det skall jag visst. Det är ett rart fynd. Jag skall tala om det för både klockarn och prästen, för jag känner storfolk, se ni. Adjö med er, och var inte så sturska en annan gång!

Så gick han, med påsen dinglande på ryggen.

Pojkarnes hjärta bullade. Bara han inte gick och pratade! Men de tröstade sig med att han var så ökad för att skrodera och ljuga, att ingen skulle tro honom. Helge fillade:

— Han såg inte gudens ansikte. Det ha bara vi sett.

— Ja, bara vi.

*

Kort tid därefter rullade en trilla upp i gården. Ur den stego några herrar. Det var ett forskarlag, som höll på med utgräfning af forngravvar där i trakten. En var filosofie doktor och från Nationalmuseum. Han gick fram och hälsade på bondfar och bondmor, som kommit ut på trappan med sina söner.

— Vi ha hört, att här skall finnas en grafsten med runor och skulle gärna vilja se den.

Pojkarne skälfdde i kroppen. Far svarade: Någon sådan sten har jag inte hört talas om. Har du mor?

— Nej, det måtte vara något misstag.

— Märkvärdigt. Alla människor tala där-om. Uppgiften kommer från någon, som själf har sett den.

Luffar-Jöns, tänkte pojkarne.

— Det är mig alldeles obekant, vidhöll far. Men — vände han sig till sina söner — kanske ni ha reda på någon sådan sten, ni, som jämt ränna ikring.

De tego. Hjärtat satt uppe i halsen på dem.

— Det ser ut som om ni visste något, tyckte doktorn. Ut med språket! Om ni veta något, är det er skyldighet att upplysa där-om. Det finns en lag för fornminnesskydd, begriper ni, och det är i kraft af den som jag uppmanar er att tala om sanningen.

Han såg så sträng ut, att pojkarne blefvo rädda. När lagen befallde, så voro de tvungna! Helges röst darrade:

— Det är allt så, att vi ha hittat en konstig sten.

— Så, det visste vi inte om! förvånades föräldrarne.

Doktorn såg belåten ut.

— Nå, då skola vi se på den. Hvar är den?

Pojkarne visade vägen. Alla andra följde med. När de kommo fram till platsen, pekade Helge:

— Där står den!

— Hvad? utropade doktorn. Den där? Det är ingen runsten. Det är ett gammalt förvittrat block med några rispor på ytan.

— Ser herrn inte ansiktet?

— Hvilket ansikte?

Alla tittade nyfiket. Doktorn sade:

— Det kan jag omöjligt se.

Ingen af de andra såg det heller. De voro för gamla allihop. Det vill barnfantasi till för att se något slikt.

— Är det ingen gud? utropade pojkarne förtvifladt.

— En gud? Visst inte. Det är bara en sten och har aldrig varit något annat.

— Sådana vellingar ni äro, tyckte far.

— Ja, då ha vi ingenting att göra här, afgjorde doktorn. Detta var visst värdt ett besök. Men vetenskapsmannen bör granska, innan han dömer. Er gud kunna ni gärna kasta i sjön, pojkar. Kom, mina herrar! Adjö, adjö!

Han skrattade. Hela forskarlaget skrattade, när de gingo tillbaka till trillan.

— Jag skäms å era vägnar! röt far. Kasta stenen i sjön med detsamma. Kom, mor, så gå vi!

— Gör som far säger, sade mor mildt.

Så gingo föräldrarne.

Då kom gråten. Pojkarne föllo hvarandra om halsen och stortjöto. Deras illusion hade brutit. Det är värst första gången.

När de lugnat sig, gingo de bort till stenen, lyfte med förenade krafter sin hänade gud, buro den ner i ekan vid stranden, rodde ut och dränkte det heligaste de ägde. Plums! sade guden. Den sjönk till botten — och där ligger den.

Iduns fria val

Nedanstående skildring utgör det tjugoförsta porträttet i den serie personkaraktäristiker, som ansluter sig till vår stora pristäfling "Iduns fria val", angående hvars bestämmelser vi hänvisa till täflingsprospektet i n:r 1.

21. Politikern.

VI SATT EN GÅNG PÅ ROYAL, ett stort lag samlat kring en af våra — i alla afseenden — mest synliga politiker, låt mig kalla honom riksdagsmannen m. m. X. Man ser honom alltid och öfverallt, denna X., här i Stockholm, på gatan och Operan — dom har visst fribiljett — på restauranter — dom talar bäst med mat i mun — på konserter — äfven dom behöfver hvila sig ibland — på bjudningar, där de verkligt betydelsefulla politiska uppgörelserna ske. Ja, man ser honom t. o. m. emellanåt i Kammarens plenisal. Annars håller han mest till i korridoren. När han inte vistas i sin hemstad, där han påstås om möjligt vara ännu mer synlig än här.

Alltnog, pratet gick undan i kretsen på Royal, tills en liten näbbig politiker af damkönen plötsligt utbrister:

— Höru, herr X — hur kan det komma sig, att man aldrig ser något till fru X?

Det blef så dödligt vid bordet, som det kan bli i ett rum, där några hundra personer genom sitt pladder söker öfverrösta en sextett, som spelar fortissimo. Man kan säga det blef själsligen tyst, och allas blickar vändes bort för att så mycket ifrigare speja på X i smyg. Han hostade lite, innan han svarade:

— Det roar henne inte, det här. För resten skall jag säga, hon är också lite klen.

— Jaså, hon finns! — ropades i korus. — Tänk, det har vi aldrig tänkt på, att du kunde vara gift.

— Har du kanske till på köpet barn?

— Bara fem stycken.

— Är det pojkar hela bunten, eller...

— Bägge sorter.

Det fanns knappast mer att fråga om, efter dessa korthuggna svar. Men man hade ju loft att göra sina funderingar.

Hvarför låter detta skinnande ljus sin hustru lefva i ständig förmörkelse, såsom den bortvända sidan af månen? Jag fruktar det är hans mening att inte unna henne komma fram och visa sig, förrän den dag han blir minister...

Då komma bladen att fordra hennes porträtt och afbilda hemmets interiörer. Då blir det redogörelser för hvem hon är född och när det hände, om hon intresserar sig för blomsterodling eller konstväfnad, om hon gjort insatser för välgörenhetens ordnande i sin stad. Då kommer hon att rannsakas genom rundfrågor, med svaret betalt, angående sin uppfattning af kvinnans rösträtt, om sin älsklingslektyr, om sina åsikter i uppfostringsfrågor, och slutligen: hur det känns att vara gift med statsrådet och chefen m. m.

Det kommer att regna öfver henne bjudningskort från de andra ministrarna, från diplomaternas fruar, till té och bridge, ja på hofvet blir hon själfskrifven. Och är hon då inte alldeles ohjälpligt klen, måste hon ta emot och gå. Ty en riksdagsman kan vis-

serligen lefva utan hustru, men om en man på finnarna säges vara gift utan att ge syn för sagen, tar det sig lite besynnerligt ut.

En kvinna bör därför tänka på hvad hon går till mötes, om mannen ett år, då det är val, låter locka sig till att bli kandidat. Den stilla hemfriden med de fem barnen kan råka bli störd af offentlighetens strålkastare och hon själf drivvas ut i bakgrunden.

Men det finns andra politiker som inrättat sig på rakt motsatt vis. Eller kanske rättare: det finns fruar, som betrakta mannens karriär som en förevändning att själfva få spela en roll. De följa honom så troget, att man från allmänna läktaren blott behöfver kasta en blick öfver till den reserverade logen, för att kunna förutsäga, om den frejdade gemälen tänker ta till orda i debatten eller ej. Skall han tala sitter hon där, sitter där från morgonen, försummar sin middag — hvad är middag utan man? — håller ut till sena natten. Det fanns under 1914 års sommarriksdag damer, som undergifvet delade mannens försakelse af västkustens härliga luft. Det finns damer, som ha alla utskottens ledamöter på sina fem, ifall mannen skulle glömma något namn. Det finns åtminstone i romanerna — tänk på H. G. Wells målande skildring af engelsk politik: The new Machiavelli — kvinnor som genom sitt ifriga bistånd lyckats vinna åt mannen ett säte i parlamentet — och för egen räkning hans hjärta. Så fiffiga medborgarinnor förtjäna kallas födda politiker. Och dessa förmenas det af halsstarriga karlar en så oskyldig förmån som rösträtt!

Mönstret för en politikers maka fann jag redan som pojke i en liten gripande anekdot om Lady Beaconsfield: en gång då hon följde sin man till parlamentet, där han skulle tala, klämdes hennes finger när ekipagets dörr slog igen. Ej med en min eller ett ljud tordes hon låsa om malören, förteg sin smärta för att icke störa hans tankar — ty hon visste hur han älskade henne. Hennes andra hand höll han hela vägen slutet mellan sina. Ty han älskade henne. — Den kvinna, som omedelbart känner, att en be-lägenhet som denna skulle vara för henne såsom lifvets krön, dess högsta gärning, hon är danad och vuxen att vara maka åt en politiker. Men hon bör göra sig besvär att välja en af de bättre. Det finns så många, som inte är värda en blodsdroppe af en kvinna med intelligens, eller att skonas för ett aj! om hennes lilla finger svider. Cæsars maka måste vara utan tadel, sade de gamla. Men är man inte maka åt en Cæsar — ligger frestelsen nära att fördraga sina fläckar lika bra som han.

Det värsta som kan hända en kvinna, hvilken förenat sitt öde med en poliiker, är icke att såsom mänskifvans baksida vara undandragen världens blickar, utan att han undandrar sig, när ödet kallar mot "höjden", och säger som Napoleon till kampårens väninna: Mitt öde och landets väl fordrar det, farväl!

MOGENS LANG.

UT.

Af WILLIAM ANDERSON.

MARSSOLEN SKINER VARMT öfver slätten, snön smälter och vattnet suger sig suckande ned i jorden eller drager mot öster och öfersvämmar åkrar och gården; snart ligga många tufvor bara. Det susar i de få träden vid byn och morgonsolen skingrar den grå töckenmassan i öster.

Det knakar i kärran, det brakar vid strandkanterna, det kommer ett mörkt ovädersmoln från söder, det blir större och hotande, snart ryter stormen öfver hafvet och isen spränges. På en enda natt är det i uppror och på morgonen har det underliga skett, isflaken vid land ha gett sig ut till hafs, de komma i drift och vågorna slå högt mellan dem, men lika tungt och grått är det ändå. Regnet kommer och piskar ihop drifvorna utefter gärdesgårdsmurarna och gör det smutsigt och fullt, den mariga jorden, den sandiga stranden ligger snart fri, himlen börjar ljusna och blå ullmoln dansa fram långt ute på vågorna, fyren tändes och signalkanonerna tystna, en blå rökstrimma skymtar nere i söder, det är en ångare, årets första och den följes af flera, det är stora malmångare till Norrland, det är ofanliga tyska prämar med en enda mast, där skymtar det blå Andreaskorset på en rysk pansarkryssare, där lyser Albions röda duk från den första seglaren, ut, ut säga de allesammans, alla draga de bort och ut skynda skolbarnen där nere i huset vid kyrkan, där lysa de blå och gula färgerna från flaggstången i dag, ty det är lärarinnans födelsedag, barnen ha fått fritt och de leka och dansa.

Då glädes marken, då är inte den minsta lilla tufva så fattig, att den ej bär ett grönt strå. Då rusta hjortarna i lunden till vårens stora älskogslek, fåren släppas ut på landsvägen, korna i hagen och hästarna på slätten, kvarnvingar surra för muntra värvindar, slätten blir brun och grön, det ryker varmt från åkerlapparna och vid horisonten gungar allt och glimmar, upp och ned, fram och tillbaka; milsviddt borta höja sig byar och träd-dungar fjärrhågrande som om de flöte på ett enda stort vatten, medan lärkan sjunger öfver magra hedar.

Då far fan i kroppen på pojken, han får ingen ro mer i den grå stugan på hafsstranden, Amerikabiljetten plockas fram ur byrå-lådan och en morgon då solen nyss gått upp tar han farväl af ödehemmet och kuskar ned till stationen, flickan hans gråter en skvätt och pryder honom med blommor, fåget kommer, några minuter förgå och allt är öfver, pojken har försvunnit i kröken på väg mot underlandet och flickan skall komma efter.

Det där såg den 18-årige Sven Karlsson upprepas ett par gånger i veckan tills han var så van vid det, att han inte tänkte på något annat. Och en kväll fram i maj sade han till modern, under det hon kokte kvällsgröten:

— Hör I mor, nu tror jag allt jag far öfver till Amerika till de andra.

Ingrid Karlsson såg på honom länge och böjde sig sedan ned. Den dag hon så länge hade fruktat var kommen alltså. Oförberedd som allt annat, som hände. Sven skulle ge sig iväg, medan hon och mannen skulle bli ensamma på gården. Fem barn hade de haft, de fyra voro redan där ute i västern och nu ville den femte resa också! Hon hade hoppats i det längsta att det inte skulle ske, hon hade vakat och tänkt på saken i långa nätter och nu var hon där ändå.

Den femte också! De fyra andra pojkarna hade varit flitiga i början till att skriva hem från de platser de hamnat i: San Francisco, Chicago, Boston. De skickade hem dollarsedlar och fotografier i pappmar och byrån i helgdagsrummet, där gardinerna åt bygatan alltid voro nedrullade, ståtade som en utställning. Men tiden gick, barnen gifte sig, och brefven blefvo allt sällsyntare och likaså dollarsedlarna. I stället vardt det klagan om dåliga tider och sträfsamt arbete, och de gamla förstod godt att läsa mellan raderna i brefven, att allt nog inte var som det borde.

Talet om att komma hem blef allt sällsyntare, vid jul skrefvo de att de skulle komma till midsommar och på sommaren lät det, att de skulle komma öfver till julen, men årstiderna växlade utan att någon syntes. Till slut upphörde resplanerna alldeles och mellan hvarje bref dröjde det snart ett halft år eller ännu mer för att slutligen så godt som upphöra. Så hade det gått med den förste som reste och nu senast var det lika illa med den fjärde.

Och så detta slag: Sven skulle resa! De gamle försökte öfvertala honom men förgäves, och de lockade honom med att han om ett par år skulle få öfvertaga gården, men det ville han inte.

— Det kan väl någon af de andra komma hem och göra, sade han. Hvarför skall just jag stanna hemma?

— Men du ser ju att vi inte kan sköta gården ensamma, och hvem ska vi få till att hjälpa oss? Du vet att vi aldrig haft dräng och hur ska man få en sådan som duger i dessa tider?

Det kunde Sven inte svara på, men resa ville han i alla fall.

Månaderna gingo, och så kom september, och när tröskningen var slut, var också tiden inne. Stormarna kommo och drogo fram öfver det flacka landet, löfven i trädungarna rodnade i kvällarnas färgbrand, allt började blifva smutsigt och grått igen i regnet, och genom den fuktiga dimman glimrade om näterna skenet från fyren långt nere i söder.

Sven hade fått biljetten, och dagen för resan var fastställd. Han bara länglade och önskade att den skulle vara inne, han började vantrivas vid det gamla omkring sig, och när han i dimman såg ut öfver den smutsiga, fula slätten kände han sig trött intill döden. Han kände att han inte skulle kunna lefva där vintern öfver, när allt låg instängdt och öde, iskallt och hvitt så långt han kunde se, och när han en vecka därefter stod på sundsångaren och såg det långa, flacka landet förtona bakom sig, medan framför honom låg en stad i arbete med fabrikspipor och hastande människoskaror, kände han sig som en ny människa, som hade tusende möjligheter i sin hand.

Men för de gamla där hemma blef det nu tyst och sorgsen tid. Den första frosten kom och plundrade löfven i skogen, snart följdes den af snö och blåst. Till och med Ingrid Karlsson tyckte, att den gamla välkända synen framför henne var så tung och ödlig mot förr. Under en grå himmel med drifvande skyar svepte den kyliga vinden. Innanför gårdens skyddande stenmur, där pilarna rasslade och kvedo, såg hon slätten kal och utan lif. Långt borta i väster skymtade en hvit dunge med ett kyrktorn. Såg hon ut öfver bygatan, där portarna voro tillbommade, skymtade i norr de låga och öde, torffäckta kojorna på malmen. Ingen människa syntes under förmiddagen, och ingen rök steg upp ur skorstenarna där borta, kolena hade tagit slut. Det var endast att krypa under fäcket och sova, ty arbete gafs ej. Mellan de få bara träden på kyrkogården skymtade kyrkan med snöfäckt tak, nedanför lyste prästgårdens röda länga. Dagen gick, mörkret kom tidigt på eftermiddagen, och det var endast att dåsa och sova vid den osande lampan, medan snön började yra utanför, och hafvet brusade mot strandkanterna.

Återigen kom våren och solen värmdde på slätten, på stranden syntes ejder, skrak och and, måsar och tjärnor redde sina bon på skäret.

Gräset spirade ånyo, marker och tegar grönskade, träden knoppade och vipan klagade i kvällskymningen, medan mennens och kvinnornas anleten blefvo ljusare. Då måste de gamla sälja gården, ty de kunde inte få någon tjänare som passade dem, och själfva kunde de inte bruka jorden. De togo undan en liten plats för en stuga och en bit jord, stor nog att föda ett par kor på och nu gick det bättre för dem, tyckte de.

Sven skref att han fått plats, och att han skulle komma hem om några år, och de gamla väntade. Af två år blef fyra och af fyra tio och det var på nytt samma historia som förut, inga bref och lång väntan! Vår blef till höst och hösten till vinter och sedan kom ändligen sommaren igen, då Ingrid Karlsson brukade sitta på förstustrappan om kvällarna och se ut öfver slätten och den flyende dagen.

Solen gick ned i rött och stillheten låg milsvida, medan hafvet gungade sakta mot stranden. Den gamle arbetade i åkerlappen, men han dröjde länge, tyckte hon. Hon gick in och såg till spisel och ställde fram kvällsvarden, sedan gick hon ut att möta honom. Men han syntes ej och hon skyndade på fram till lyckan där han plöjde. Där fick hon veta att hon var änka; den gamle låg död vid plogen, och korna stodo stilla bredvid. Midt i kvällsluset låg han där med brustna ögon, träffad af slag.

Ingrid Karlsson lät andra ställa om begravningen ty själf orkade hon ej, och när den var öfver fick hon sälja jordlappen och den ena kon, medan den andra fick beta på vägkanterna och hvar den kunde. Ensam och tyst skötte hon sina få sysslor, medan hon blef allt äldre och grå i håret.

Hon väntar att barnen ska komma hem, de lofva och skriva ibland, och om kvällarna sitter hon och ser ut öfver slätten och far upp, då hon hör vagnshjul dåna på vägen. Men ingen kommer, och hon väntar på nytt och skall göra det ända tills grannarna en dag finna henne kall därinne i stugan, som snart därpå säljes på auktion, och sen blir det endast murresterna af spisel, det bofälliga brunnskaret och syrénbuskarna, som vittna för de hemvändande, om de komma, att här har stått deras förlorade hem.

En bok om Röda Korset.

ET VAR ETT TACKSAMT UPPDRAG, som fru Julia Svedelius fick sig anförtrott då hon ombads skriva en broschyr om Röda korset.

Tacksamt, därför att hon med stolthet kan visa tillbaka på de sista årens ofantliga uppsving och med förhoppning visa framåt

Julia Svedelius bland sjuka och sårade.

på den nu företagna omorganisationen, som bär i sig nya, stora möjligheter.

I sin inledning och i uppsatsen om Henry Dunant, Röda korsets stiftare, uppehåller sig författarinnan vid Röda korset som internationell idé, "ett människokärlekens fredstecken". Resten af boken är ägnad Röda korsets historia i Sverige.

Denna historias första skede har författarinnan tecknat i kapitlet: Röda korset i Sverige 1864—1906. Detta sista år omorganiserades föreningen, och kort därefter började en raskare takt göra sig gällande i arbetet. Riksdagen gaf 1907 ett anslag på 10,000 kronor för befrämjande af det frivilliga sjukvårdsväsendet, men samtidigt skärptes också fordringarna. Röda korsets kvinnoförening fick i uppdrag att utrusta 6 sjukhus på 250 man hvardera. Detta arbete utfördes på 4 år. Likaså utfördes genom lokalföreningen i Malmö för särskildt skänkta medel ett lasarettsfartyg.

Intresset för föreningen spriddes genom föredrag, och lokalafdelningar bildades icke blott i städer utan äfven på landsbygden. Öfver 500 skolor upptogo Rödakorsarbetet och därigenom utbreddes ytterligare dess idéer. Men den store agitatorn för Röda korset blef världskriget. Vid 1914 års början räknade Röda korsets kvinnoförening — den afdelning, som naturligtvis snabast röner påverkan af folkstämningen — 11,000 medlemmar i 86 lokalföreningar. Nu äro 224 lokalföreningar inregistrerade, och medlemsantalet är mellan 30- och 40,000. Landstormens utrustning har på senare tider också varit föremål för föreningarnas omsorg. Förråd finnas nu för 17 extra sjukhus med tillsammans 1,700 sängar och ett 40-tal sjukstugor med omkring 1,000 sängar samt reservmateriel för 3—5,000 sängar.

Inom den gren af verksamheten, som har att sörja för skolade sjuksköterskor, moyses nu en stor förändring till det bättre, i det medel anskaffats för byggandet af ett eget Röda korsets sjukhem på Djurgården.

Slutligen redogör fru Svedelius för den beslutade omorganisationen. Tillsamman med Drottning Sofias förening bildar Röda korset numera en enhet, kallad "Svenska Röda korset". Den ledes af en öfverstyrelse med Kungliga kommissarien som ordförande. Därunder sortera: direktion I, som har ledningen af kvinnornas arbeten, direktion II, som svarar för vården af stiftelsen Röda korsets sjuksköterskehjem, och direktion III, som handlägger ärenden, som röra de frivilliga sjukvårdstrupperna och samaritväsendet. Vidare är landet uppdeladt i distrikt med styrelser, som ha de olika kretsarna inom detsamma under sitt öfverinseende och skola verka för ytterligare anslutning. De skola också organisera efter en uppgjord plan de manliga sjukvårdstrupperna. En sådan frivillig personal på 2,600 man beräknas vara behöflig i krig.

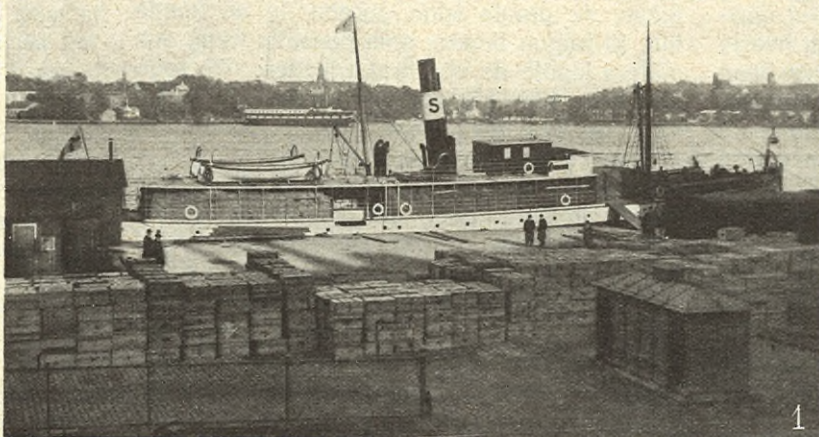
Hvad man hoppas för framtiden är att Röda korset allmer skall bli allas sak, folkets sak. Därigenom att föreningens förråd icke i fredstid äro otillgängliga utan stå folket till tjänst vid epidemier, olycksfall eller festligheter, som samla mycket folk, bör verksamheten också bli mera populär.

Ett lyckligt grepp af författarinnan är att i sina slutord mana fram en bild af Röda korset i verksamhet under invalidtransporterna. Bättre illustration till Röda korsets betydelse kan inte gifvas. Säkert kommer hon också att med broschyrens utgifvande verksamt tjäna den förening, för hvilken hon talar så varmt och öfvertygad.

FRÅN DAGSHÄNDELSEERNAS FILM

ETT PROF DÅ I HVAD RIKTning tidens intressen gå är skyttegrafskomplexet ute på Djurgården. Hvem skulle för ett par år sen troff att man skulle kunna förtjäna pengar på att förevisa skyttegrafvar? Men nu har man säkerligen räknat rätt, då man tror sig kunna få in duktiga summor till landstormens utrustning på stockholmarnas vetgirighet.

Ett stycke bortom Rosendal lig-

ma mellan 50- à 60,000 kronor. Nu har det däremot ställt sig ganska billigt, hvarför man hoppas på ett godt öfverskott.

Företaget har också ett pedagogiskt syfte. Det är meningen att landstormstrupper skola hålla öfningar här för att orientera sig i den modernaste formen för en civiliserad tillvaro.

Arbetet har ledts af löjtnanterna Lindahl och Carlquist.

åt man och vapen. En förbindelsegraf för bakåt till en graf i andra linjen, där det aflösta manskapet får hvila och där ett särskildt litet underjordiskt hus är byggt för befålet. (bild 5). Det hela liknar fullkomligt hvad man sett i det oändliga på krigsbilder. Arbetet har varit så vidlyftigt att det, utfördt med civil arbetskraft och om timret skulle köpts i stället för att det nu blifvit skänkt af intresserade, skulle gått löst på en sum-

ger fältet som nu liksom så många andra odlade tegar i världen, förvandlats till skyttegrafvar. De äro byggda af Svea och Göta gardister efter alla konstens, d. ä. tyskarnas, regler, efter de principer, som tillämpas under det pågående kriget. Mot fienden är först spänd taggig ståltråd (bild 6) i många rader, dels mellan i marken nedslagna pålar, dels mellan träbockar, afsedda att användas på stenig mark, där man ej kan slå ner pålar. Så kommer den främsta linjen af grafvar, smala och djupa med ytterligare skydd mot fienden af maskerade sandsäckar. Hvarje man och gevär har sin särskilda plats, och för kulsprutan äro en utbyggnad gjord (bild 7), som ger plats och skydd

Till våra öfriga bilder må i korthet tilläggas att bild 1 visar ångf. Västernorrland färdgrustadt med kärleksgåfvor från Tyskland till tyska krigsfångar i Ryssland samt bilderna 2, 3 och 4 en planteringsdag vid Enskede, en af Stockholms södra förstäder. I nu nämnd ordning visa de hur fruktträd utdelas till villaägarna, hur de vidare bärkas och till sist planteras. Fröken Anna Lindhagen ses på bild 2 midt ibland villaägarna med en lista i handen. Bilderna 8 och 9 äro från den gifvande och synnerligt vällyckade Barnens dag i Göteborg. 1-7 O. Ellqvist foto. 8, 9. A. Backlund foto.

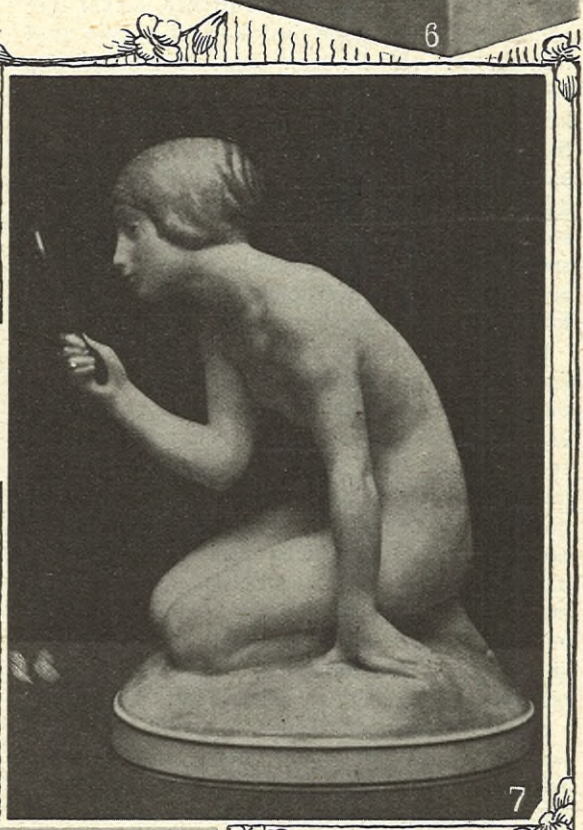
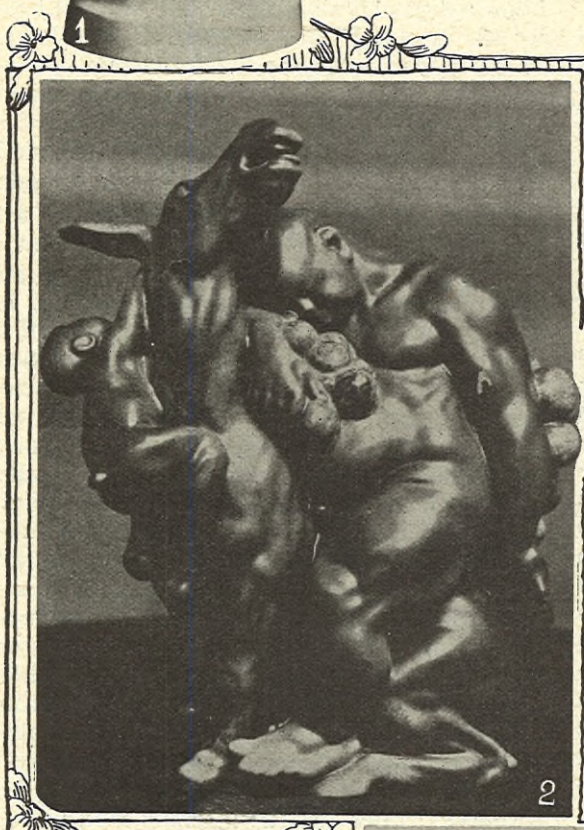
Porslinsprinsessor och keramik.

DET AR RÖR-
strand, som kommer
med två beaktans-
värda nyheter för ut-
ställningssäsongen —
porslinsstaty-
etter och grés el-
ler starkelds-
gods, som det ock-
så heter. Den unga
skulptrisen fru Vic-
ken v. Post är från
denna höst fast en-
gagerad vid Rör-
strand, där hon mo-
dellerar en serie fi-
gurer för utförande i porslin, be-
nämnda på
fackspråket. På Nordiska Kompaniets ke-
ramikafdelning finnas redan de första af
hennes Rörstrandsarbeten utställda. I ett
litet glastorn, som skyddar deras bräckliga
lif, stå de där, den kärleksjuke pierrot, den
tyckmyckna rococoprinsessan, solbader-

Wienporslin, i Köpen-
hamns keramik och
nu äfven hos oss.
Det var ju inte så
längesen en period,
då hvem som helst,
som hade talang att
göra en lifen passabel
statyett i lera, helt
enkelt transponerade
den i porslinskepel-
se utan tanke på att
de brutna linjer och
skrofligheter, som
hag i lera, blef en
kunde vara ett be-
förödande styggelse för porslinet. Porsli-
net fordrar hela ytor, mjukhet i öfvergån-
garna, så att glansen och glattheten kom-
ma till sin rätt. Och det är en period, som
intn ligger så långt tillbaka, då dessa pors-
linsprydnader voro allmänna. Det knå-
piga och vaxbildsaktiga förvärrades

skan, nymfen och flera
till. Och där bredvid
finns Nils Lundströms
stora kollektion af stark-
eldsgods, som förbereds
och samlats på under
åratat. Att de lustvand-
rande skarorna i det nya
Nordiska Kompaniet gär-
na söka sig till keramik-
afdelningen visar ju en
glädjande förståelse för
den keramikens renäs-
sans, som är påtaglig i
vår tid, inom tyska
Werkbunds rörelsens, i
Nymphenburgs och

många gånger genom
påläggning af "naturliga"
färger. Så fick man
färgrika porslinsdalkullor,
begärliga som "Anden-
ken von Stockholm" och
realistiska barn, som lek-
te med hundar, eller hund-
dar ensamma eller barn
ensamma och andra fa-
miljescener, söta och
tråkiga. Någon konsi-
närlig glädje kunde des-
sa presenter ju inte sprida
i hemmen, bara be-
kymmer hvar man skulle
ställa dem.

1. Pierrot, statyett i pors-
lin af Viken von Post.
2. Äsnegruppen. Af Kai
Nilsen. 3. Nils Lund-
ströms starkeldsgods.
Fru Viken von Post. 5.
Prinsessan och faunen.

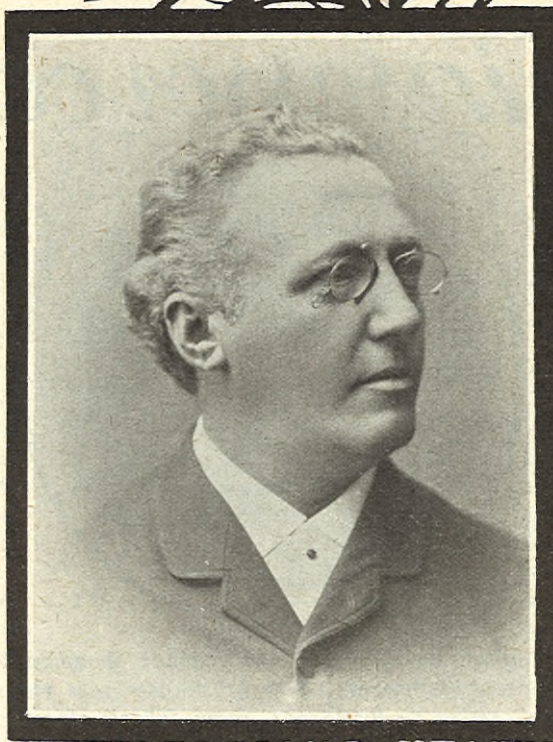
Porslinsgrupp af Hen-
ning. 6. Prinsessan.
Statyett i porslin af Vic-
ken von Post. 7. Prin-
sessan framför spegeln.
Statyett i porslin af
Henning.

I vår tid är det ju det utmärkande draget för hvarje konstart, att man skärper fordran på att låta hvar sak vara hvad den är. Så har det blifvit en lockande uppgift för stora konstnärer som danskarne Kai Nielsen och Henning att specialisera sig som skulptörer för keramik. Deras sätt att stilisera motivet, att förenkla kompositionen är strängt beräknadt för att göra det bästa af materialets skönhetsmöjligheter. Deras arbeten ha vi svenskar beundrat på Baltiska, några ha förvärfvats för Nationalmuseum, och nu utställer Kai Nielsen på keramikafdelningen i Nordiska Kompaniet. Så olika Henning och Nielsen äro! — de liksom demonstrera hur skilda individualiteter denna konstart kan rymma. Kai Niensens figurer liksom vältra sig tungt och våldsamt ur den råa massan, ta liksom form under våra ögon. Hennings äro orientaliskt raffinerade med små ostindiska porslinsprinsessors välberäknade naivitet och västerländsk modernism tillsammans.

Fru von Post har beredt sig för sin nya stora uppgift genom studier i Köpenhamn, delvis under Hennings ledning. Det blir en hel stor serie dansbilder, som hon nu närmast låter komma ut från Rörstrand. Jenny Hasselqvist som Sylfiden, står nu modell för henne i all en ballerinas luftiga skira tyllstass. Det är ju ett motiv särskildt lämpadt för porslinets spröda, delikata karaktär. Jag träffade fru v. Post uppe på Rörstrand, då hon och direktören mönstrade hennes dockor före utställningen, det hade just kommit färskt prof från ugnen. Skulle man lägga litet karminfärg på rococoherdinnans läppar? Voro de blå buketterna på styfkjorteln af den rätta blå färgen? Skulle den lilla solbaderskan få en nyans af solbränna i ytan eller behålla porslinets egen bländande hvithet. Så prövades och utdömdes, gillades eller prövades om igen. Fru v. Posts smak för det direkta och enkla, hennes entusiasm och energi i det nya arbetet äro ett godt förebud till framgång för Rörstrands nya uppslag.

Rörstrands fabriker äro nu rent förhållande roliga att vandra omkring i. Jag tänker inte bara på nöjet att tillfredsställa kunskapsförsten att få veta hur man gör porslin. Men rent måleriskt sedt — dessa gamla, gamla byggnader, med underliga halvmörka gångar, sluttande sneda trägolf, hvalf och dörrar, vråar och hörn i Rembrandtsljus, hemlighetsfulla rum med alkemistisk inredning eller, stora arbetsalar, där en hel massa folk ställer till helvetisk musik genom att hamra bort knottor på porslinet, andra salar där lika många människor sitta i ljuflig frid och måla girlander kring tallrikar och skålar. Högt uppe i en sal med ljus och frid och tystnad sitter Nils Lundström och gör sina trollkok för sina närarbeten. Som hans konst är, så verkar också hans personlighet: stilla, försynt och ärlig, fullkomligt utanför allt effektsökeri. Skönheten hos ett grés-föremål ligger helt och hållet i formen och färgen. Här kunna inga "bikänslor" komma åt att besticka åskådaren, hvarken anslående motiv eller nyttighetssynpunkter. Tydliga mönster tillåter elden inte. Färgerna ha en delikates, som vi inte alls finna färgnamn för. Skulle man beskriver nyanserna blefve det med ord som grön-silfver-brunt eller något annat rent omöjligt. Man förstår hvilket tålmod, hvilken precision, hvilket rent öfvermänskligt färgsinne som fordras, då färgen i glasyren aldrig utfaller två gånger lika. Japanerna ha varit mästare i grés-tillverkning, i Frankrike och England har man länge sysslat därmed. Lundströms saker äro i omedelbart grannskap med det danska starkeldsgodset. Och de fåla godt grannskapet. Härom dagen träffade jag en af våra unga konstnärer uppe vid Lundströms monter: "Jag skulle välja mig en sak här, men de äro så delikata hvarenda en, att jag har valt den ena efter den andra i hela samlingen. Men nu tar jag den med det blå gullregnet."

IDA BUERGEL GOODWIN.

August Warberg.

"GLAD OCH GOD SKALL MÄNNISKAN vara". Det budet följde August Warberg, den nu bortgångne skådespelaren och teaterchefen, både som människa och konstnär. Förvisso hade han kännning af livets vedermödor han som andra, men sina bekymmer bar han aldrig till forgs, utan visade världen städse sitt glada ansikte — och världen begärde också, att han alltjämt skulle låta sitt goda lynne spela, sitt lifligt klappande hjärta utstråla värme.

Vi alla, som sett honom på tiljan, veta äfven hur mycken oförfalskad humor han fyllde sina gestalter med. Under operettens glanstid på Mindre teatern gick han i spetsen för en glad och fin teaterkonst, hvars prägel nu är svår att återfinna i dagens revy- och varietémässiga operetter. Hans Montedafiore i "Frihetsbröderna", Ollendorf i "Tiggartudenten", Celestin-Floridor i "Lilla helgonet", Mikadon i operetten af samma namn, Fritz i "Storherdiginnan" och många många andra af 70-, 80- och 90-talens bästa operetter äro förknippade med August Warbergs friska gemyt och skolade dramatiska framställning. Sist uppträdde han som brukspatronen i Jolins "Löjen och tårar" på Södra teatern, där han de senare åren verkat som regissör, och alltjämt låg det öfver hans spel en behaglig gammaldags förfining.

Det återstår inte många af de forna stockholmska teaterlidernas märkesmän numera. Med August Warbergs sortie från lifvet blef gruppen ytterligare decimerad.

Frid öfver ditt stoft, du glade konstnär och varmsinnade människa!

ARIEL.

Så tuktas en argbigga.

Skildring från Gottlands nordkant af EINAR MARK.

(Forts.)

MEN FÖRST OCH FRÄMST FÖRSTOD skomakarn inte att välja sitt material. Han målade på hvad han kom öfver, literbuteljer och pilsnerflaskor om hvarlannat, och tröt förrådet, gafs allid kärkommen anledning att införskrifva sändning från bolaget i Visby, hvarvid man först hade att taga itu med det maktpåliggande värfvet att samvetsgrannt fömma fodralen på deras färbara innehåll, en sysselsättning, som höll sin ut-

öfvare i halvesalighetens tillstånd genom vecor. Sedan började klatschandet och aldrig var skaparifvern mer brinnande och blomsterfloran mer fantastisk än efter en dylik period. Det var nu så, och däri ligger det andra omöjliga i skomakarns färgglädje, att ingen annan än han själf var kropp till att fatta hvad målningen föreställde. Nog för att Gottland har rik och underlig flora, så rik, att öfolket själfv inte orkar ge namn åt alla de örter på marken, men maken till florilegium som skomakarn får man titta länge efter. Det inträffade äfven, att han målade, hvad han kallade djur, vanveftiga till form, åthäfvor och kulör, och en gång lär han till på köpet ha försökt att teckna ett af viuddjuren i Uppenbarelseboken. Vid det tillfället skall nan dock ha börjat, innan hela förrådet vederbörligen tagit slut, hvadan det enligt uppgift rätt fasaväckande resultatet har sin naturliga förklaring.

Det med Karolina blef emellertid rågen på rågan. Jungfru Karolina kallade hon sig på then tiden, men klädd gick hon i tåpigaste frökenstass, skrället. Ullböling var hon, hon ock, men hade slagit sig ned i Kyrkbys', köpt hus, häst och hage och öppnat handel. Det märktes grannt, att hon hade pengar, och mer vart det, allt vad det led. Karolina saft inne med den blott till synes så enkla konsten att köpa billigt och sälja dyrt. Inte var det heller så "ängkiet" med varorna. Ensam kvinna på täppan, hade hon kunderna som i en liten ask — man går inte i brådrasket milen ytterligare till grannbo'n i Hangvar. Nog för att hon blef hatad och illa likt, uskälld med ibland, ja gud vet, om inte slängarna hängde i luften ett par gånger, så fruntimmer det handlade sig om. Men tillbaka kom man i alla fall, och ju mer man ilsknade opp sig på henne, dess fägnessammare fann hon det, ty desto mer lade hon på hög. Men utanför disken var hon omöjlig, något som tydligen gick henne hårdt till sinnes. Velig som syndens mormor, skämde hon sig inte för att lägga an på manfolk, spökade till sig, sprang på logdans och banor och konsttrade på alla sätt. Inte en vittnen hade hon för besväret, bara spott och spe och det allmänna föraktet. Men hon gaf sig inte, och rätt hvad det var, hade hon skomakarn på krok. Det sades många ärliga och fula ord om skomakarn då, man räknade honom redan som hemmavarande, och det kändes, som om han saft fläck och löjlighet på dem alla. Bröllopsdagen skolkades mangrannt, äpplesoppa och risgrynsgröt fingo stå och kallna i enslighet, och det fina stadskaffet fick puttra förgäfvets efter trådd förening med visbykasken under öfliga och högfidliga ceremonier. Vigseln blef en sådan "i stillhet", ackurat som ett visst slag af begravvelser förr i tiden. Nisse befann sig också, till all olycka för öfrigt, på sjön, då det hela skedde, annars hade väl spektaklet aldrig blifvit af.

Karolina glömde och förlät ingenting, och byn fick äta upp skymfen på många de vis under åren. Anbelangandes skomakarn, gick folks vrede snart öfver. Man nöjde sig med att fastslå tokskapen, och den fick ju öfverskylla en myckenhet. Desutom såg man ju ledigt, att skomakarn fått sitt straff, stackars karl, både nog och öfvernog. Att han själf inte stack under stol med sitt hjärtas mening om huskorset, höjde aktierna betydligt, och så för någon tid sedan lyckades han i ett slag komma upp i nådens tillstånd igen. Det var, då han en vacker natt, när gumman låg på sitt öra, passade på att ta mått af längd och bredd och gaf sig till att snickra henne en efter alla konstens regler prydligt siraterad — likkista. Den han sedermera placerade som ett pietetsfullt me-

mento mori uppe på vinden. Blef hon nu en dag alltför svår, kunde skomakarn plötsligt rycka upp sig ur sin sammanbitna tystnad och stöfva i väg uppför trappan. Det var ett farligt knog att hasa ner kisteländet, men ner skulle det och så med en duns framför hustrun ute i köket: "Sir do hånne? Si på den do, å' gör di' int' så bre' i mun".

Kistan gjorde "kärngen" mjuk och skomakarn nästan populär. Af det makabra i humorn hade ingen känning, inte ens Nisse, som annars hölls för att vara nog så grannlyckt af sig. Det var strängt taget det enda man hade emot honom, och vid närmare eftersinning hände det tillika, att man uppfäckte äfven det felet för att vara en förtjänst. Nisse var en präktig pojke, det blef summan, när han värdesattes, men egentligen sade omdömet för litet. Han var arbetsam, ärlig och trofast, som alla de andra, som alla de andra var han lik en öppen god bok: vinden själf bläddrar i bladen, och ingen tänker på att slå pärmarna igen och knäppa spännet till. Man kan väl stå för texten, det är inga öfverord och heller ingenting att skämmas för. Men kanske är den hos de flesta litet monoton, monoton som hafvet — i arbete och hvila, i helg och söcken enkelt och stort men endels, som Skriften säger.

Med Nisse var det något annat, förmer. Han hade slitit hund och fått lära veta hut, som blott sjömän få det, hade farit fjärran vägar och sett mångt och många. Sådant vidgar och skärper blicken — för den som någon blick har. Men hos de flesta af de sjöfarande fiskarna blir det aldrig mer än en viss yttre polityr af belevfvenhet, kanske kommer också en större vakenhet till, i uppfattning och intelligens. En del åter hemföra som enda behållning några utländska glosor, ofast efterbefängt tilltolade, att brassa med i hamn. Men med åren gå glosorna ur minnet, och fernissan skrapas af mot hvardagens kantigheter. Sjöfararen blir, som folket är mest, hvilket dock här inte behöfver vara det sämsta.

Nisse Lindberg hade varit på landbacken ett år nu, och de som satte den osedvanligt långa hemvaron i samband med "kärngen", gissade nog inte så värst på sidan. Fadern hade inte kallat honom, tvärtom var skomakarn liksom litet "bycken", som det heter på nordgotländska, för hemkomsten, fruktade för pojkens dom och ängslade sig för ytterligare bråk i hemmet, som hade nog af varan förut. Därav vardt dock intet. Nisse hade sett som sin plikt att stanna hemma och "greja opp det" för far sin, som råkat i rövarehänder. Men med den riktiga förståelse af människor och fall, som yngligen hunnit förvärfva sig under sina färdeår, och med den verkliga nobless, som låg till grund för hans karaktär, skydde han att låta grämseln gå ut öfver fadern. Hans känsla sade honom, att man skall ha respekt för olyckan och undseende med dess offer. Därtill rörde det sig i alla fall om far hans, en sak som Nisse aldrig glömde. Med fostermodern var kriget på knifven beslutadt, men krigsförklaringen hölls inne till lägligare tillfälle, och inte heller där glömde han sig. Giftermålet var ett faktum, inför hvilket han hade att böja sig, tills hedersam lösning kunde utfinnas. Alltså gick han ur vägen för "kärngens" dagliga stickord och små elakheter, sade endast ifrån, lugnt men bestämt och alltid med effekt, när hon försökte några rackartyg i penningplaceringar och dylikt gentemot fadern, och slika attentat voro inte sällsynta, det gällde att ha korppluggarna på gavel både för sig själf och far sin. Inte heller deltog Nisse, såsom antydte, i det allmänna skallet, fast han heller aldrig lade tre strån i

ATT KVINNOR INSATTAS I KUNGLIGA kommittéer, som ha någon kvinnorna direkt vidkommande fråga att behandla, för att där representera kvinnointressen, det är numera praxis.

För denna har också chefen för ecklesiastikdepartementet böjt sig, då han vid lärarelösnämndens nu skedda rekonstruktion insatt i den samma två kvinnliga krafter, hämtade från flickläroverken, hvilkas löne- och organisationsfrågor nu skola behandlas.

Men att han icke kan tänka sig möjligheten af att en kvinna i och för sig, såsom individ, såsom människa, på grund af begåfningens och erfarenhetens rikedom kan göra någon nytta vid en utredning, det har han tydligt visat, då han utslutit en af den gamla nämndens mest dugande krafter, seminarieadjunkten Anna Sörensen, medan andra af dess — manliga — medlemmar fått sitta kvar, om hvilka man tryggt kan säga, att de icke alla ha hennes förutsättningar att gagna det kommande arbetet. Så finnas i den nybildade kommittén icke mindre än fyra nuvarande eller f. d. läroverkslärare, och man kan fråga sig om dock läroverkslärarnas synpunkter på flickläroverken behöfva en fullt så riklig representation?

Säkert är att adjunkten Sörensen skulle haft en uppgift att fylla inom den nya kommittén, och inte minst dess nyvalda kvinnliga medlemmar komma att beklaga frånvaron af hennes sakkunskap, stora arbetskraft och lyckliga humor, som gjorde samarbetet lätt, äfven när meningarna bröto sig. Men det tycks ha legat stadsrådet närmare om hjärtat att i kommittén bibehålla adjunkt Olsson, en herre, efter hvilken man bland mycket annat i samma stil citerar det argumentet mot kvinnans undervisningskompetens vid de allmänna läroverken, att hon icke visat sig kunna dressera hundar.

När vid läraremötet i somras i Jönköping hårda ord haglade mot kvinnliga lärare i allmänhet och märkligt nog en medlem af den styrelse under hvilken flickskolan sorterar, nedlät sig till ett angrepp på denna vid mötet icke representerade kår, var det adjunkten Sörensen, som stod upp frimodigt till deras försvaret. Det kan väl inte tänkas att det är denna frimodighet, som skadat henne hos dem, som ha ecklesiastikministerns öra? Om så vore, måste man säga att pedagogernas departementschef själf icke i detta fall visat några framstående pedagogiska egenskaper. Ty opportunisten ha vi nog af. Men frimodighet är så sällsynt, att den som finns, inte gärna bör bestraffas.

DEVINEZ.

kors för fostermoderns räkning. Men under fiden gick han och funderade, skarpt och tyst, på återvändon ur eländet.

En sak hade till en del hotat att splittra intresset för faderns angelägenheter: en egen, en hjärteangelägenhet. Nanna hette flickan, och far hennes var den nuvarande "handlingsman" i Kyrkbys', hade köpt affären af "kärngen" och dref den med nästan bättre facit än hon. Metoderna voro nog i stort sedt desamma, men dels var Rundgren infödd, dels förstod han att "ta" folk, två egenskaper, som förslogo till att göra honom både väl trodd och väl likt. Flickan hans var en sannskyldig skaff, inte bara därför att hon ansågs ha penningaränta efter

fadern, änkling sedan ett par år. Hon var därtill rask och katig på alla sätt, så i spis och kammare som i väfstol'n och på åkern. Det var en jänta det. Grann var hon också, högväxt och hullig, med ett hår som finaste silkeslin och ögon som brunblänkande skogsstjärnar — ett skönhetsstecken den sammansättningen, säga de gamle. Intet under, att Nisse blef "pin" öfver öronen, det var han inte ensam om i socknen, men ingen vardt egentligen heller förvånad, när man fick veta, att hon höll sig till Nisse. Grann pojke han med, redligt och godt ansikte, stålblå ögon, som kunde se både skarpt och långt, bred öfver axlar och bringa, reslig och rak men med svaj i kroppen och sjömannens säkerhet öfver rörelserna. Och som han kunde traktera klaver och fiol, styfvare spelman fanns inte att tillgå norderpå. Visor och låtar hade han lassvis inombords, och var han i det humöret, kunde de rinna af honom som vatten. Utländska kunde han ock, fast han sällan begagnade sig af den, och böcker hade han hemma, många och lärda, så att det rätt nu kunde tyckas rakt opassligt för en enkel sjöman. Barskrapad var han ju inte heller, både skomakarn och "kärngen" hade nog sina styfrar sparda. Det var också känt och vittnadt, att alltsammans kunde ha varit både klappadt och klart för länge sen. Rundgren hade nog krumbuktat i början, som uppsocknes måste han hålla sig litet på kant mot en norrifrån "hamn". Men när han väl sagt ja och amen, blef det han, som stod i för att det skulle gå raskt undan.

— Va' väntar do på? brukade han säga. Å' int' flecka så'n, att en kan ta 'na å ha hälsan?

Men hur frestad han än var ibland, Nisse visste alltid att slå ifrån sig. Han måste klara opp "det andra" först.

En kväll vid affonwards eller "åtendage", som gottlänningen säger, gaf sig Nisse i väg till Kyrkbys'. Det var en lördag på sensomarsidan, och egentligen hade det ju varit aftaladt, att Nanna skulle komma ned till dansen, de tu skulle mötas på halfva vägen efter vanligheten.

(Forts.)

Kvinnornas kalender 1916

är en nykomling bland almanackornas och kalendrarnas rad, som förtjänar uppmuntran och efterfrågan bland dem, den särskildt vänder sig till. Det har länge varit en önskan inom Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt att få en egen kalender, och sedan uppdraget anförtratts åt Göteborgs rösträttsförening och dess sekretärer, fröken Hildur Ojer, har nu detta önskemål blifvit uppfyllt.

Den nya kalendern har ett litet behändigt format och en klotpärm i rösträttsgult med guldtryck. Förutom själfva almanackan, där kända mäns och kvinnors uttalanden om rösträtten inleda hvarje månad, innehåller den en porträttgrupp af L. K. P. R:s verkställande utskott samt fotografier från Visingsömötet, från danskornas grundlagståg och från kvinnokongressen i Haag. Jur. kand. Eva Andén skrifer om den nya äkten-skapslagen, doktor Gulli Petrini om landstingsvalen och fru Frigga Carlberg om de onda spådomarnas tillintetgörelse af verkligheten i de land där kvinnan fått rösträtt.

Om någon ytterligare rekommendation behöves, kan omtalas att inkomsten tillfaller L. K. P. R:s resetalarefond. Kalendern rekvideras hos fröken Ojer, Göteborg I, till ett pris af 1 kr.

Svenska Teaterförbundets Lotteri

ANDRA DRAGNINGEN, till förmån för "Höstsol, Gustaf Fredriksons ålderdomshem".

— Jordbruksegendom —
med äbyggnader och inventarier.

Egendomen är avsköndad rån Knivsta gård, 10 minuters väg från Knivsta järnvägsstation (49 kilometer från Stockholm) samt omfattar 10 tid förstklassig åkerjord jämte 8 tid skogsmark och sjötomt med strandrätt vid den vackra sjön Valloxen. Egendomen är inköpt genom Nationalföreningen mot Emigrationen, vilken institution även uppför äbyggnaderna för lotteriets räknning. Dessa bestå av rymligt och pryddigt boingshus om två rum och kök samt ladugård för fyra kor och en hästm. m. Till vinsten hör erforderliga lantbruksinventarier.

9,000 kr.

— Ett hem, —

inköpt hos Aktiebolaget Nordiska Kompaniet, bestående av matsals-, herrums- och sängkammarmöbler, mattor och elektrisk armatur.

8,500 kr.

55 kvm. skärgårdskryssare

av Evatyp, ritad för lotteriet av ing. E. Salander, i huvudsaklig överensstämmelse med årets succésbåt »Eva» av samme konstruktör. Båten bygges i mahogny vid Knut Holms yachtvarv Gamleby samt levereras fullt segelklar och utrustad.

8,000 kr.

— Brillantsmycke —

inköpt hos Hovjuvelerare Hallberg.

6,000 kr.

Bland övriga talrika och Motorcykel från Huskvarna; Artyrbara vinster: Konstverk i medelmotorbåt med långfärdsutrustning (tält, 2 sängar, hängmatta, bord, stolar samt kokkärl och matserveris av aluminium), så kon-Piano från C. J. Svahnqvist; struerade att den bekvämt packas under båtens tofter; ytterligare fem archimedesmotorbåtar, mattor, linneutstyrsel, för 500 kr.; antikt skåp och d:o spegel, babyutstyrsel, enstaka praktmöbler och elektrisk armatur

Lotter à 2 kr. säljes överallt samt på rekvisition utan försköttlikvid (helst å brevkort) direkt från Svenska Teaterförbundets expedition, adr. Stockholm, i vilket fall 35 öre till porto och dragningslista tillkommer.

Lotteriets vackra utställning Birger Jarlsgatan 16 är en av Stockholms sevärdheter!

VÅRT KLIMAT

särskildt på hösten verkar förstörande på huden. Till skydd häremot finnes intet behagligare och verksammare medel än F. Paulis äkta Liljemjölkrème. Hudrodnad, narighet, sprickor och finnar försvinna och huden förlänas en ungdomlig charm vid användning af F. Paulis Liljemjölkrème.

Försök
Stekt gröt
af **SVALÖFS**
snabbkokande
KORNFLINGOR

Vet Ni att
Gahnelit
är ett utomordentligt
godt munvatten?
Försök eljest!

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 31 OKT.—6 NOV. 1915.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfbiff med stekta ägg; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Gädda å la Homburg med kräftsås och potatis; jordärtskockor å la Idun; äppelkaka med mordeg och vispad grädda.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregryngröt med mjölk; svampstufning med potatis; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Makaronipudding med brynta kålrötter; blåbärs-soppa med klimp.

TISSDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett i form med fiskstufning (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Blomkålspurè med rostadt bröd; kokt kolja med gräslöksås och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; pannstekt sill med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Dillkött på kalv med potatis; körsbärs-soppa med skorpor.

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; blandad låda med smält smör; mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt hvitkålssoppa med frikadeller; ugnspannkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregryngröt med mjölk; ansjovisgratin; kaffe eller te. Middag: Kalops med potatis; kokta äpplen med vispad grädda.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingslåda med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med bruna bönor; äggmjölk.

RECEPT:

Kalfbiff med stekta ägg (f. 6 pers.). 3 hg. benfritt innanlår af kalv, 1 hg. späck, 1 ägg, 1 ägggula, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till panering: 1 äggghvita, 1/2 msk. vatten, 1 lkp stötta skorpor.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.).

Sås: 2 del. god buljong, 1 msk. tomatpurè, 1/2 msk. smör (10 gr.), salt, hvitpeppar.

6-8 ägg, 1 msk. smör 20 gr.).

Beredning: Köttet torakas med en duk, urviden i hett vatten, skäres i bitar och drifves tillika med späcket 4 ggr genom köttkvarn. Färsen blandas med de uppvispade äggen och kryddorna samt formas till runda biffar, hvilka penslas med äggghvitan, vispad med vattnet och vändas i stötta skorpor. En stekpanna upphetas långsamt, smöret brynes däri, biffarna läggs i och få steka 2 min. på hvarje sida, hvarefter de läggs upp på varmt serveringsfat. Buljongen hälls i pannan, som vispas ur väl, tomatpurén tillsättes, såsen får ett uppkok, afsmakas med det kalla smöret samt kryddorna och hälls öfver biffarna. Äggen stekas i plättpanna, och ett ägg lägges på hvarje biff. Serveras som frukosträtt.

Jordärtskockor å la Idun (f. 6 pers.). 1 lit. jordärtskockor, 1 1/2 lit. vatten, 10 gr. salt 3-4 tryffel.

Hvit sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 del. jordärtskocksspad, 3 del. grädda 1 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 äggula.

Till Snäckorna: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 1 msk. riven ost, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Jordärtskockorna borstas rena, skrapas, sköljas väl, formas runda och få ligga i ättikblandadt vatten (2 lit. vatten, 2 msk. ättika) 1 tim. De sättas på i kokande, saltadt vatten och få koka mjuka. Tagas upp med hälslef, få kallna och skäras i 3 mm. tjocka skifvar. Tryffeln skäres i tunna skifvor och blandas med jordärtskockorna, som därefter läggs i 6 små ben-snäckor, smorda med hälften af smöret. Hvit sås hälls öfver; anrättningen beströs med riven ost och stötta skorpor, resten af smöret smältes och hälls öfver. Snäckorna sättas i en långpanna med groft salt och gratineras i varm ugn 10-15 min. Serveras genast på rundt fat med bruten servett, garnerade med persilja eller salad.

Till såsen fräsas smör och mjöl 2 min. jordärtskocksspadet och grädden spådas på och såsen får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna och afredes med äggulan. Äppelkaka med mordeg (f. 6 pers.). Mordeg: 2 hg. smör, 65 gr. socker, 1 ägg, 10 sötmandlar, 5 bittermandlar, 150 gr. mjöl.

Äppelkompott: 2 hg. socker, 3 del. vatten, 1 1/4 lit goda, syrliga äpplen, 1 msk. ättika.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Smöret tvättas och röres med sockret till skum, därefter tillsätts ägret, de skällade och malda mandlarna och sist mjölet, som bör vara siktadt. Degen arbetas, tills den blir jämn, hvarefter den får stå på kallt ställe omkr. 2 tim.

Till äppelkompotten kokas sockret och vattnet till en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torakas, skalas tunnt skäras i 4-6 delar, alltefter storleken, och kärnhusen bortskäras. Äpplena läggs, allteftersom de skäras sönder, i 1 1/2 lit vatten, tillsatt med ättikan. Endast så många äppelklyftor, som få rum på ytan af sockerlagen, upptagas i sänder, få rinna af på duk, läggs i sockerlagen och få koka nätt och jämt mjuka, hvilket pröfvas med en vispkvist. De uppläggas med hälslef på flatt fat och få kallna. Lagen tillsättes med mera socker och vatten, om så behöfves. När alla äppelklyftorna äro kokta, hopkokas lagen, om den är tunn, och blandas med äpplena. — En bleckform eller stekpanna smörjes med smör och beströs med stötta skorpor. Två tredjedelar af degen utkafas, och därmed beklädes formen på botten och upp till kan-ten. Äppelkompotten lägges, deg-

INGEBORG
Halsrysch av veckad glasmoll och sam-metsband.
Pris 1;50.

ELLA
Halsrysch av plissérad glasmoll och svart sammetsband.
Pris 1;50.

NANNY
Krage av dubbel glasmoll o. svart moiréband.
Pris 1;75.

A/B NORDISKA KOMPANIET
MODEAVDELN. STOCKHOLM

D. B. C.
Flytande Putskräm för metaller.
Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Cos A.-B. GÖTEBORG.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER C:O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser.

Fyrtornets RADHES
Ansjovis i Ostronsås
Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

Zeniths Specialkvaliteter äro
Zeniths "Extra Växt"
— och —
Gräddmargarinet
"Extra märket Zenith"
hvilka kvalitétéer öfverträffa allt annat margarin.
Begär dessa märken vid köp af margarin.

SIDENHUSET Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.

Damernas parad.

Är Skandinaviens största firma för Sidenvaror,
Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger,
Damunderkläder, finare Tricofage, Handskar.
P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.
Landets största detalj-Damskrädderi.
Lyxbeställningsafd. 2 fr. upp. Populäraafd. 1 fr.
Profver & kostnadsförslag franco.
Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE & OMSORGSFULLASTE UTFÖRANDE FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

kanten vikes öfver, resten af degen kaflas ut till ett lock, hvarmed pajen täckes, och kanten tilltrycks väl. Pajen gräddas i god ugnsvärme (200°) omkr. 3/4-1 tim., eller tills degen vid prof med vispkvist är genomgräddad. Pajen uttages, får stå en kvart, uppstäljes på fat eller skål med tårtpapper, får afsvalna, garneras med äppelgelé eller vispad gräddde och serveras med gräddde eller vaniljsås. I stället för äppelkompott kan 1/2 lit. fast äppelmos användas.

Makaronipudding (f. 6 pers.). 150 gr. nudlar eller fina makaroner, 1 1/2 lit. vatten, 1/2 msk. salt (8 gr.), 2 msk. smör (40 gr.), 50 gr. mjöl, 5 del. mjölk, 2 del. tunn gräddde, 2 ägg, 2 msk. rifven ost, salt, socker.

Till formen: 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Makaronerna påsätas i kokande, saltadt vatten och få koka tills de äro mjuka, hvarefter de hällas upp på sikt, öfverspolas med kallt vatten och få afrinna. Smör och mjöl fräses 2 min., mjölk och den tunna grädden spådas på, och smeten får koka 5 min., hvarefter makaronerna läggas. När stufningen något afsvalnat iroras äggen. Den afsmakas med den rifna osten, salt och socker samt hälles i smord och brödbeströdd form. Resten af smöret lägges i flockar ofvampå, och sist öfverströs de stötta skorpor. Puddingen gräddas i varm ugn omkr. 35-40 min. Serveras med brynta källrötter.

Kokt kolja (f. 6 pers.). 1 kolja på omkr. 1 3/4 kg., 1/2 msk. ättika, 2 1/2 msk. salt (43 gr.).

Beredning: Koljan bestrykes med ättika och skrapas väl från stjärten uppåt. Den rensas, sköljes mycket väl och torkas. Rommen och lefvorn tillvaratagas, kokas för sig i saltadt vatten och användas till garnering af fisken. Hufvudet, från hvilket gälarna borttagits, skäres af jämte stjärten, emedan de lätt falla sönder vid kokningen. De kunna koka för sig och användas, som garnityr eller grilleras och stekas. På den tjockaste delen af fisken göres tre skåror på hvarje sida, fisken ingnides med saltet och får ligga ett par tim. Den kokas därefter i fiskkittel, men fördrar stor uppmärksamhet vid kokningen, som försiggår på 10-15 min. Upplägges på varmt fat med sil, garneras med lefvorn och rommen, skuren i skifvor, samt med persilja och små kokta potatisar. Serveras med smält smör och hackade ägg eller senapsås eller ock med kräftsås.

Blandad låda (f. 6 pers.). 4 ägg, 4 1/2 del. mjölk, 2 msk. stötta skorpor, 2 hg. stekt eller kokt kött, 1/2 urvattnad sell, 1/2 msk. finhackad persilja, salt, socker, hvitpeppar.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Äggen och mjölkens vispas väl, de stötta skorporna tillsätts och blandningen får stå en stund, så att skorporna få svälla. Köttet och sillen skäras i fina tärningar och nedroras i äggblandningen tillika med persiljan. Massan afsmakas väl med kryddorna, hälls i en väl smord och brödbeströdd pajform och gräddas omkr. 45 min. i ordinar ugnsvärme. Serveras som frukosträtt med smält smör.

Kalops (f. 6 pers.). 1 1/4 kg. befritt oxkött (lår, ref eller märkepipa), 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. mjöl (30 gr.), 3-4 rödlökar, 3 msk. smör (60 gr.), 8 kryddpepparkorn, 2 lagerblad, 6 del. kokande vatten, 1/2 msk. soja.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt, tills det är mört, torkas med en duk, urviden i hett vatten och skäres tvärs öfver muskeltrådarna i omkr. 1 1/2 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas lätt på båda sidor och vändas i en blandning af kryddorna och mjölet. Löken skalas, hackas groft och brynes i smöret i en järnkastrull, köttskifvorna läggas i tillika med pepparkornen och lagerbladen, och vattnet, blandadt med sojan, spådas på. Kastrullen sättas öfver frisk eld, så att vätskan hastigt kokar upp, köttet får därefter sakta koka med tätt lock, tills det är mört, eller omkr. 2 1/2-3 tim. Kalopsen lägges upp på varm karott, det mesta fett skummas af såsen, som spådes, om så behöves, och hälls öfver köttet. Serveras med kokt potatis.

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

Det svenska Run-märket är garanti för bästa mejerismör.

Namnet MUSTAD'S

"BÄSTA-VÄXT"

är garanti för allra finaste margarin.

fordras efter bestämt formulär. Ett glädt sinne och stark kropp äro mödvändiga förutsättningar. Alder 20-30 år. Lärotid 1 år. Vid Sabbatsbergs sjukhus äro fordringarna ungefär desamma. Ingen afgift, men eleven får själf bekosta sig kost och bostad. Ansökningar insändas till husmodern före 15 mars o. 15 sept. hvarje år åtföljda af präst-, läkare- och skolbetyg.

före 1 okt. Prospekt och upplysningar från förbundets byrå, Lästmakaregatan 6, Sthlm. Ingen kursavgift. I Idun annonseras f. ö. hvarje vecka platser lediga, just sådana ni omnämner, och fordringarna angifvas alltid. Ni har bara att söka en dylik plats om ni anser er kompetent. Kristinehamns Praktiska skola ger husmoderskurser, hvarom annonser i Idun meddela närmare. Anderos.

Nr 192. Svenska fattigvårdsförbundet ger hvarje år kurs för utbildning af föreståndarinnor vid fattigvårds- och barnavårdsanstalter. Kursen är dels praktisk, dels teoretisk och pågår 6 månader med början 15 jan. Ansökan om inträde skall insändas

— Som husmoder på större anstalt är bäst genogång kurs som skolköks- lärarinna endera i Stockholm (Statens skolköksseminarium) eller Uppsala (Fackskolan för huslig ekonomi) samt därefter praktisera några år. Culamon.

SVAR

(Forts.)

Nr 185. En författare går till en förläggare, ber honom läsa igenom manuskriptet och frågor, om han vill köpa det. Har det något värde, köper förläggaren det, låter trycka det sänder ett exemplar till hvarje tidning, som skall recensera boken och säga sitt utlåtande för att allmänheten skall få reda på den. Förläggaren annonserar äfven i tidningen och sätter då ofta in något fördelaktigt omdöme från någon recension för att boken skall gå. Författaren har sedan intet med boken att göra, sedan han fått betalt. Skulle ingen förläggare vilja köpa boken, kan författaren själf ge ut den på eget förlag och då själf äfven låta trycka den, men får också stå risken, om den ej skulle gå. Culamon.

Nr 186. Eder broder kan erhålla ett mycket treffligt rum i god familj om ni fortast uppgifver eder adr. i bref till »A. B.», posterestante Karlskrona. Hyresbyrå finnes ej. A. B.

— Er broder borde inte, om han vill gälla för karl, gå månader i förväg och ängsla sig för hur han skall få ett rum i en så stor stad som Karlskrona. När hans exercis står framför honom, tycker jag, uppriktigt sagdt, att han icke borde visa sig så tafadt och klemig inför en dylik obetydlig angelägenhet. I Karlskrona stå nog rum att få när som helst, och för öfrigt består ju kronan logi. Det är vargatider nu och sparsamhet en plikt. Anderos.

Nr 187. Den allmänbildning ni eftersträfvat kan ni delvis förskaffa er genom ett uppmärksamt studium af den litteratur som finnes i ämnet, t. ex. Jörgens »Det passar sig inte» m. fl., som alla finnas i bokhandeln. Dessutom följa och läsa om allt hvad som händer och sker, konst och litteratur, teater och musik, i allt detta äro de dagliga tidningarna de bästa läromästare. I det rent yttre uppförandet skall ni nogtamt iakttaga de bildade människor ni kommer i beröring med. Har ni intelligens och upplättningsförmåga skall ni snart lära er afgöra hvad som hör till god ton och hvad som inte passar sig. Men dessa båda egenskaper äro två nödvändiga förutsättningar. Anderos.

Nr 188. Uppgif edert namn och adress till Iduns redaktion. Här ligga flera bref och vänta. Red.

Nr 189. Ni kan ju vända eder till någon konsthandl., t. ex. Stina Svanbergs, Västra trädgårdsgatan 17 o. 19, Magasinet Bredablick, Norrlandsgatan 15, Emma Wesslén, Mästersamuelsgatan 26, A. Mattson, Beridarebangatan 23 b, Stockholm. Oraklet.

— Försök med annons i eder ortstidning eller anslag där sådant passar — detta beroende på er vistelseort. Culamon.

Nr 190. Ni kunna komma in vid Röda Korsets sjukskoterskurs i Stockholm, som börjar 1 maj och 1 nov., mot en afgift af 200 kr. som bidrag till vivre etc. Läkarebetyg

OXYGENOL-SALVA
Med vätesuperoxid

Svea Växtmargarin
husmoderns räddning i dyrtiden, förklarar af kunnare vara
lika bra som mejerismör
såväl för bordet som för skräckning och bakning,
sparar 40 % i hushållet

Lektioner i Linnesömnad, äfven blusar, underkjolar, skjortor och barnkläder. Elever mottagas dagligen 15 sept.—15 dec., 10 jan.—10 juni. Karin Egnér. Eva Egnér. Sibyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04.

Svenska Havregryn äro de främsta i världen
Hyllenhammar KALMAR AXA Vargårda
1 portion gröt kostar c:a 2 öre. Köp Originalpaketer!

CLOETTAS GULD-CACAO
i vidstående förpackning säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

Svenska Konstidkarnes Lotteri
med ett vinstvärde af öfver 140,000: — kr.

Bland vinsterna märkas: Oljemålning af Prins Eugen, gåfva, värde 10,000 kr., vinterbonadt bostadshus efter ritning af arkitekt Torben Gruf, material jämte bidrag till uppförande med 2,000 kr., tillsammans 10,000 kr., oljemålning af Bruno Liljefors, gåfva, värde 4,000 kr., bordsilver, 2,000 kr., matsalsmöbel 1,890 kr., sängkammarmöbel 1,800 kr., silfvervas, komp. och sign. af Prins Eugen 1,500 kr., pianino 1,150 kr., flossamatta 1,000 kr., salongsmöbel, 960 kr., oljemålningar, akvareller, marmorbyster, klockor, mattor, päls garnityr, många slag af konsthandverk, silfversaker m. m., 51 st. vinster i värde från 10,000 kr. t. o. m. 500 kr., 106 st. vinster i värde 490 kr. t. o. m. 200 kr., 76 st. vinster från 190 kr. t. o. m. 100 kr. o. s. v. Lottorna ä 2 kr. sändas till landsorten efter rekvisition helst ä brefkort, endast mot postförskott (ej förskottslikvid) från Direktör Claes Virgin, Kungsgatan 51, Stockholm. Ju flera lotter som rekvireras på en gång, ju billigare porto.

Vår Trotteurhatt
"SUPERBA"
Kr. 3,50.
Chic matrosform.
Kullen af skotsk hyllefoulé.
Brättet, stickad filt i brunt, grått, marin och svart.
Till landsorten mot postförskott.
Varuhuset VOLLMERS-MEETHS, Göteborg

Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr. belysning och Rikst. i alla rum. Rum fr. 2 kr. Frukost o. Supéer serveras. Birgerjarlsq. 8, Stockholm. (röd, grön o. gul spåravn stannar vid porten). Riks. 44 01, 72 59. Allm. 125 89, 195 19

Enn — 1 — öre
RISGRYN
(20 gram)
innehåller (enl. Livsmedelskommissionens broschyr) samma näringsvärde som ett ägg
De smakligaste och nyttigaste rätter kunna beredas
Att beakta i dyrtider.
Garanti för ren och ädel vara erbjudes genom köp av nedanstående svenska märken.
A.-B. Göteborgs Ris- & Valskvarn
Kalmar Ångkvarns Aktiebolag.

Skönhet och fägring
har oftast en större makt än rikedom, säger Aristoteles.
Vid ständigt bruk gifver den väldoftande Yvytvålen en frisk och fraich anletshy, framkallar ett lätt rosenkimmer i den hvita skära huden och gör densamma elastisk, mjuk, klar och ungdomlig.
Använd därefter dagligen Yvytvål. Säljes för 50 öre pr st. i hvarje väl-sorterad affär från Ystad till Haparanda.
Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik.
Annonsera i Idun!
PHOSPHO-ENERGON-PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
övid allmän svaghet, nervositet, öfveranstängning och sömnlöshet.
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

MIN ENDE KONKURRENS
MIN ENDE KONKURRENT
X-Ray
KONSTGJORT DAGSLJUS
medelst vanliga elektriska lampor!

Dagsljuset är den för ögat behagligaste belysningen, därefter kommer **X-Ray**, långt före hvarje annan belysning.
X-Ray är vackraste och angenämaste elektriska belysning för hemmen och kan åstadkommas öfverallt utan nämnvärd ökning i strömknostnad.
Om Eder armatur har någon slags skalform kan den i de flesta fall för ringa kostnad ändras till X-Ray-systemet.
Begär vår X-Ray broschyr N:o 3, som sändes gratis.
NORDISKA X-RAY REFLEKTOR A.-B.
Stockholm — Göteborg — Malmö

— God dag Fröken — ännu mera strålande än eljest; hvad använder Ni för gudomliga medel? —M. ZADIGS DIVINIA-TVAL!

Tillfälligtvis

Äro vi i stånd att sälja ett i dessa dagar inkommet stort parti

Prima Äkta Esprits

såväl svarta som hvita i nedanstående prislagen:

- Nr 0 13 cm. l. å 18 öre per strå. Nr 1 15 cm. l. å 27 öre per strå. Nr 2 18 cm. l. å 36 öre per strå. Nr 3 20 cm. l. å 45 öre per strå. Nr 4 23 cm. l. å 56 öre per strå. Nr 5 26 cm. l. å 69 öre per strå. Nr 6 29 cm. l. å 85 öre per strå. Nr 7 31 cm. l. å 1,01 kr. per strå. Nr 8 34 cm. l. å 1,12 kr. per strå. Nr 9 38 cm. l. å 1,20 kr. per strå. Nr 10 40 cm. l. å 1,27 kr. per strå.

Samtliga Esprits levereras i storlek om 5, 10, 15, 20, 25, 30, 40 strå.

Ett gynnsammare tillfälle till inköp af Esprits till ofvannämnda priser gifves aldrig mera ty dessa priser understiga med 60 proc. detaljaffärernas.

Sändes till landsorten mot efterkräf med rätt att återfå penningarna om varan ej utfaller till belåtenhet. Om referenser lämnas sändas de äfven utan efterkräf.

Besök vår utställningslokal, Stortorget nr 3, 1 trappa, eller vår för närvarande pågående utställning å hotell Anglais, Malmö.

För ordres som inkomma efter d. 28 okt. kunna vi icke garantera leverans.

Begär vår katalog öfver alla slags hattprydnader samt Strutsboor och Solfjädrar, som sändes gratis.

MODEIMPORTEN

Riks 4725. Stortorget 3, 1 tr. Malmö.

Fr. Skoglunds nya utmärkta enkronasböcker:

I. M. Sicks Aktenskap

Fjärde upplagan.

Cecilia Bååth-Holmbergs Far och Son

Fjärde upplagan.

Jakob Knudsens

Enfolkets lärare

Custaf Kolthoffs

Ur djurens liv. I.

Valda uppsatser ur författarens förut utgivna arbete m. samma namn. Illustrerad av Ruth Kolthoff. Sistaupplaga finnes även kart. å 1.50.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET

ÄR

MALMÖ BEST PATENT

KRISTALL PATENT

ÅR

MALMÖ STORA WÄLSKRAM

MALMÖ BEST PATENT

MALMÖ STORA WÄLSKRAM

Annonsera i Idun!

STOR BOKSUCGÈS

Professor Paul Seippel:

ADÈLE KAMM

Häft. 1: 50 - Kart. 2: —.

Det är ett stycke helgonhistoria i modärn form vi få följa, och det tillåtes oss ock att få kasta en blick in i en människas alra heligaste. Det är en bok, som mer än de flesta bör kunna skänka tröst och hjälp åt sjuka och lidande. Och för en frisk är den som ett bad, den både renar och stärker.

J. W. i Sv. Dagbladet.

3 UPPLAGOR 9,000 EX. tryckta på 8 mån.

en ovanlig bok — få böcker torde vara så ägnade att skänka lidande människor tröst och klarhet som denna. — Det är denna nästan fenomenala glädje under de bittraste präfmingar, hvarje bladz i boken talar, som gör det djupaste intrycket på läsaren och förvandlar denna historia om långt martyrium till en jublande segerhymn. — F. E. i Stockholms Dagblad.

Fastän Adèle Kamm utgör en skildring af några år ur en dödsdömd människas lefnad, gifves det få böcker, fyllda af en så brinnande kärlek till lifvet och dess uppgifter. Därför är det en bok för friska lika väl som för sjuka. — Marie Louise Gagner i Idun.

Denna bok kan kallas ett glädjens evangelium till vår tids människor. — Den vackra, i sann mening trösterika boken om henne förtjänar att finna vägen till alla svenska hem. Den borde finnas i alla sjukhem, sanatorier, lasaretter — öfverallt där lidande människor längta efter ett lyftande handtag efter hjälp att kunna lefva till gagn för andra och vara »glada midt i bedröfvelsen». Cecilia Bååth-Holmberg i Aftonbladet.

Obs!

En mängd ampla pressuttalanden

I BOKHANDELN OCH DIREKT FRÅN J. A. LINDBLADS FÖRLAG, UPPSALA

Nr 193. Massera hårbotten hvarje kväll med fingertopparna, använd ibland något fett, t. ex mör, som väl ingnides. Culaomon.

— Tvätta håret en gång i månaden och ha då en matsked utspädd ättika i tvättvattnet. Torra håret väl och gnid sedan in hårbotten med Svafvelpomada, hvilket gör att den blir mjuk och hårrötterna ej torra. Svafvelpomada finnes på apotek eller i parfymaffärer. Massera hela hufvudet hvar kväll, så blir hufvudvärken bättre. Har själf varit utsatt för detsamma och använt detta medel och funnit det vara bra. Grete.

Nr 194 Professor Patrik Haglund, Stockholm, är specialist på botandet af sviter efter barnförslämning och reumatiska sjukdomar. Culaomon.

Nr 195. Det är ingen svår konst att lära. Ni behöfver blott följa de beskrifningar som här nedan med nöje lämnas eder. — Tunnrån, s. k. smålandsläsfor: 3,3 liter söt grädde, lika mycket vatten, så mycket mjöl att smeten blir stadig, socker efter smak (1 å 2 ägg, om man så vill). I brist på grädde god mjölk. En annan sats: 1/3 liter god, söt mjölk, 320 gr. hvetemjöl, 50 gr. socker; järnet smörjes med ister. Brukade förr gräddas i öppen spis. Har man endast järnspis, kan man göra som jag sett en person, som hade på denna spis eller rättare vid sidan däråf, på en häll, ordnat med några tegelstenar, inom hvilka eld upp-gjordes. Naturligen måste då en lucka finnas, hvarigenom röken går ut i skorstenen. Går ju också an att gräddas i järnspisen. Oraklet.

BREFLÄDA

Stina. Utan att äga någon högre poetisk valör är dikten dock i besittning af både sann känsla och värdad form, hvilket vi med nöje intyga. Men hvad beträffar dess publicering i Idun, så måste vi afböja, på grund af poemets omätliga längd.

Anonym. Lämpar sig icke. E. O. W. En tämligen skral dikt. Eidarleysid. Antages för ungdomsbilagens spalter. E. A. Vi vilja lifligt hoppas, att edert poetiska gry endast är ett tillfälligt illamående. Ze Fasligt träaktiga vers. Utlandssvenska. Kan ej användas. Silvia Falkhorn. Var god o. lät oss se manuskriptet.

Crème de Cholepalmine, utmärkt antiseptiskt hudmedel,

säljes i tuber å 40 öre hos Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.

Märkliga Boknyheter

Emmy Gustaf-Janson

I liv och död

Kr. 3.50

Gurli Hertzman-Ericsson

Av gammal köpmansläkt

Kr. 2.75

I alla boklädor.

ÄHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAG

I dessa tider

må ej biförtjänsterna föraktas.

Det är ingen svårighet utan tvärtom mycket lätt att förtjäna 100 å 200 kr. extra till jul med att samla abonnenter å Julstämning, Sveriges populäraste jultidning.

Begär profportfölj som jämte planscher sändes gratis från

Ählén & Åkerlunds Förlag Afd. Julstämning. Stockholm C.

Förnämsta vita stängtvål är Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintvål OBS. Björnstämpeln!

EN VILLA MED MÖBLER för EN kr.

Köp lotter! Dessutom en mängd värdefulla vinster såsom:

- DRAGNING SNART. Vinstsumman i femte drag. 25,000 kronor. Lotter sändas mot postförskott eller förskottslikvid. En lott kr. 1.39, två lotter kr. 2.39 o. s. v. Listan och porto medräknat. Direkt från exp. lämnas tio lotter för 9 kr. Sparmärken mottagas, icke frimärken. Skriv snarast ett brevkort eller efterfråga lotterna i närmaste välsorterade Bok-, Cigarr-, Pappers- eller Tidningsaffär. Försäljare antagas överallt på goda vilkor. Lotter säljas av: Juvelerarna C. G. Hallberg i Stockholm, Göteborg, Malmö, Jönköping, Upsala, Eskilstuna, Sundsvall och Karlskrona samt Emil Cederin, Örebro, G. Graumann, Falun, E. Johansson, Gevie, Viktor E. Johansson, Karistad, Fritz Olsson, Luleå m. fl. samt från expeditionen för Barnens eget lotteri Bryggaregatan 14 A, Stockholm C.

Fullständig utstyrel för hemgifter.

Färdigsydt dam- och barnlinne. Egen syateljier. Profver sändas på begäran.

A. C. Cronquist & Son, Malmö. Rikstelefon 815.

Damskrifbord

med 2 lädor o. uppsats, svängda ben; ytterst välgjordt, så att händig person själf kan måla det i önskad färg. Mot efterkräf, omåladt kr. 22.50. Blombord kr. 10.—. Foto på begäran. D. HJ. TENGROTH, Forshem.

Turkiska badet,

i Malmörbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1.50.

Ärade damer!

Det så mycket efterfrågade franska hudförsköningsmedlet »LA MASCOTTE», som utrikes, på grund af sina framstående egenskaper, rönt så stort erkännande, finnes nu åter på lager.

»LA MASCOTTE» är ett kosmetiskt hudpreparat med framstående egenskaper. Det förlänar åt ansikten — äfven sådana med mycket dålig hud — en teint af stor färging. Redan efter 2 å 3 behandlingar inträder en märkbar förändring och förträffliga resultat uppnås. Bästa beviset för att »LA MASCOTTE» håller hvad det lofvar, blir det omdöme Eder omgifning kommer att afgifva beträffande Edert utseende. »LA MASCOTTE» är fullkomligt oskadligt samt ytterst uppfriskande och angenämt att använda. För att erhålla äkta »LA MASCOTTE» torde efterseas, att hvarje flaska är försedd med inregistrerad handelsmärke (Tre gratier). Pris kr. 4.35. Till salu i alla finare parfymaffärer och damfrisersalonger, samt direkt från

Hufvudnederlaget »La Mascotte» Hälsingborg I.

Advertisement for Böstlind & Almquist pianos and organs. Includes text: FLYGLAR, PIANINON och ORGLAR. Högsta kvalitet. Begär prisökurant! Ombudantagas. BÖSTLIND & ALMQUIST PIANO & ORGELFABRIKER Arvika KUNGL. HÖVLEVERANTÖR.

Doktor HILLER
återtagit praktiken.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enl. kungl. maj:ts medgifvande
samma komp. o. rättigheter som en
kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. Dr J. Ar-
vedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

**Göteborgs
Gymnastiska Institut**
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik o. Massage.
Vårterminen börjar 11 jan.
Begär utförligt prospekt!

Med. Dr E. Kleens
(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgym-
nastik (för damer) börjar den 1 okt. kl.
10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan,
2 tr. upp. Prospekt begäres städes under
adress Engelbrektsgratan 43 B, II.

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASSTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

ROYAL WINDSOR
De berömda
hårstärkande vattnet.
Gifver grått hår dess ursprungliga färg.
Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af.
Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden:
Royal Windsor Perfectionne. En alljämt
stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal
Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto.
Nederlag: Franska Parfymmagasinet,
Hollev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Javana Lelu
det bästa medel för erhållande af
långa ögonfransar och tjocka ögon-
bryn. Pris 6 kr. + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverant. 21 Drottningg. 21, Sthlm.

OATINE
är ren hafreextrakt.
För dålig mage ord-
neras hafregröt; för
dålig hy Oatine
hafrecreme, som ren-
nar porerna, aflägs-
nar fräcknar och fun-
nar samt gifver hu-
den ett ungdomligt friskt utseende.
Äkta Oatine-Creme i hvit burk med
grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelts inneh.
3.-. Oatine-snow 1.50. Finnas öfverallt
samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11,
Birgerjarlsg. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm.

**Förblif
ung!**
Hårfärg
4.50 o. 2.50 + porto.
Återställer hårets färg.
Stockholms Parfymmagasin, Drottningg. 58.

JACOBSONS AFFÄR
HANDARBETEN, TAPISSERI M. M.
24 B GREVTUREG. VID TATTERSALL.

Röda o. ömkyllda
händer och fötter, äfven flerårig
frost behandlas endast med Gull,
erkänt öfverträffadt. Hos Wilh.
Becker, Sthlm, samt hvarje parfym-
aff. i Sthlm o. landsort. å 1 kr. fl.

Damer! Vårda Eder hud!
Genom att hvarje afton massera hån-
der och ansikte med Skin-Food erhål-
ler Ni en frisk och ungdomlig hy.
Finnes hos samtliga parfym- och
drogaffärer.

Elfkullens Husmodersskola börjar sin 10.de kurs den 15 Jan. Under-
visning i finare och enklare matlagning, bakning, syltning, saftning, konservering
uppläggningar och garneringar, dukning, servering m m. Grundlig undervisning
angenämt hemlif. Prospekt mot dubbelt porto. Adress Jemshögshy.

Utmärkta organ

för
annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Eksjö:** Eksjö-Tidningen.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Eslöf:** Skåningen Eslöfs Tidning.
- Falkenberg:** Falkenbergs-Posten.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall:** Hudiksvallsposten.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Höganäs:** Höganäs Tidning.
- Hörby:** Mellersta Skåne.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Karlstads-Tidningen.
- Kristinehamn:** Ansgariposten.
- Laholm:** Sydhalland.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöta Correspondenten.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mora:** Mora Tidning.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn:** Oskarshamns Tidningen.
- Piteå:** Norrbottens Allehanda.
- Skellefteå:** Skellefteblad.
- Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonshlad.
- Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn:** Helsingen.
- Södertälje:** Södertälje Tidning.
- Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohusläningen.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Uppsala:** Tidningen Upsala.
- Visby:** Gotlänningen.
- Vänersborg:** Elfsb:s Läns Annonshlad.
- Västervik:** Västerviks Veckoblad.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växiö:** Smålandsposten.
- Ystad:** Södra Skåne.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlands Tidning.
- Östhammar:** Östhammars Tidning.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850
är Värmlands största och äldsta tidning.

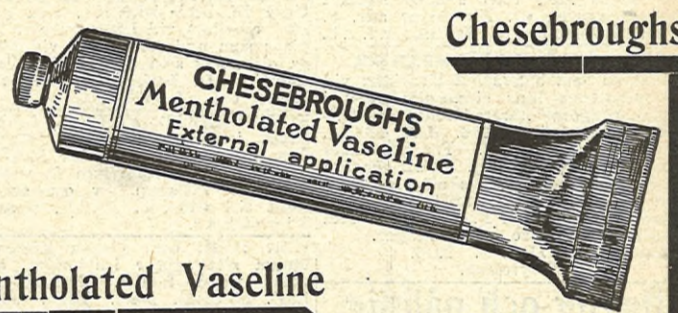
Ärade damer!
I kvalet och valet efter en originell
present — julklapp — till Eder man
eller fästman, tillskrif ögonblickligen
»Billigt konstverk», Insjön p. r. och Ni
erhåller omgående mot svarsperto en
utförlig beskrifning jämte prisuppgift.
Obs! Nytt för Sverige.

Alla slags försäkringar afslutas per tel.
Riks & Allm 77 22 Karduanmakareg. 12
EUGENE HEIMANSONS FÖRSÄKRINGSBYRÅ

- Ansvarsförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Automobilförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Barnförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Brandförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Glasförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Inbrottsförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Lifförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Olycksfallförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Reseförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Sjukförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Sjöförsäkring** Riks & Allm. 77 22
- Vattenskade-försäkring** Riks & Allm. 77 22

Annons emottagas af
SVENSKA REKLAM- & ANNONSBYRÅN
Karduanmakareg. 12 Riks 169, Allm 105 95
Kontorsmöbler, Moderna
"CITY-KONTOR" Riks 169, Allm. 105 95
Nynäs Villast Försäljningskontor
"CITY-KONTOR" Riks 169, Allm. 105 95
Trycksaker Alla slag fort och billigt!
Svenska Reklam- & Annonbyrån
Riks & Allm. 71

Mentholated Vaseline

Om Ni fått

en grundlig förkylning med snufva och hufvudvärk,
så köp en tub

Chesebroughs Mentholated Vaseline

Gnid sedan in panna, tinningar och näsa med det-
samma, och Ni skall utan tvivel finna, hvilket behag-
ligt och osvikligt botemedel det är.

Säljes endast i tuber å 50 öre och 1 kr.

OBS! »Chesebroughs Vaseline» är den enda äkta
Vaselin som finnes, hvarför noga torde tillses, att den
köpta Varan bär namnet:

Chesebrough Mfg. Co. (Cons'd) New York.

Annonsera i Idun!

Ferrin

Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejon et, Malmö.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filiaer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning } 4 1/2 %
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack

**BRUNKEBERGS-
TEATERN**
Alltid veckans
bästa nyheter!

Idun utgifves denna vecka
i A och B.